

ПРАВИЛНИК

за прилагане на Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България

Приет с ПМС № 46 от 22.03.2010 г., обн., ДВ, бр. 25 от 30.03.2010 г., в сила от 30.03.2010 г.

Раздел I

Общи положения

Чл. 1. С правилника се уреждат обществени отношения, свързани със:

1. условията и реда за провеждане на конкурсите за приемане на военна служба, както и за придобиване и повишаване на военната квалификация на лицата, приети на военна служба;
2. условията и реда за сключване, изменение и прекратяване на договора за военна служба;
3. условията и реда за присвояване, повишаване и понижаване във военно звание, минималния и максималния срок за престояване във военно звание и в длъжност;
4. условията и реда за преназначаване и за освобождаване от длъжност на военнослужещите и за ротацията на старшите офицери;
5. условията и реда за кандидатстване и назначаване на нова длъжност в случаите по чл. 164, т. 1 и 2 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България;
6. условията и реда за кандидатстване и обучение във военно или гражданско висше училище и докторантура в Република България и в чужбина от военнослужещите и цивилните служители;
7. условията и реда за награждаване на военнослужещите и цивилните служители;
8. реда за разрешаване и ползване на отпуск от военнослужещите, както и за неговото отлагане и прекъсване;
9. реда за провеждане на дисциплинарното производство, за налагане, изпълнение и заличаване на дисциплинарните наказания на военнослужещите;
10. реда за водене, ползване и съхраняване на служебните дела на военнослужещите.

Раздел II

Приемане на военна служба. Сключване на договор за военна служба

Чл. 2. В мирно време въоръжените сили се комплектуват с военнослужещи от:

1. завършилите висши военни училища в страната и в чужбина;
2. завършилите обучение стипендианти за нуждите на Министерството на отбраната;
3. лица, завършили граждански средни или висши училища в страната и в чужбина.

Чл. 3. (1) След завършване на обучението си във висшите военни училища курсантите се назначават на длъжност в Министерството на отбраната, в структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и в Българската армия със заповед на министъра на отбраната или на оправомощено от него длъжностно лице.

(2) След завършване на обучението си стипендиантите за нуждите на Министерството на

отбраната сключват договор за военна служба и със заповед на министъра на отбраната или на оправомощено от него длъжностно лице се приемат на военна служба и се назначават на длъжност.

Чл. 4. (1) Лицата по чл. 2, т. 3 се приемат на военна служба след провеждане на конкурс.

(2) В конкурса по ал. 1 могат да участват и лица, завършили висшите военни училища, които са освободени от военна служба, с изключение на освободените поради наложено дисциплинарно наказание "уволнение".

(3) В служба "Военна информация" и в служба "Военна полиция" приемането на военна служба се извършва при условия и по ред, определени с правилниците по чл. 100, ал. 5 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България.

(4) Конкурсът по ал. 1 се обявява със заповед на министъра на отбраната или на оправомощено от него длъжностно лице, в която се определят:

1. длъжностите, за които се организира конкурсът;
2. длъжностното лице, отговорно за провеждането на конкурса;
3. условията и редът за провеждане на конкурса.

(5) Конкурсът се обявява в Агенцията по заетостта и на интернет страницата на Министерството на отбраната. Обявата съдържа:

1. наименованията и броя на вакантните длъжности;
2. изискванията за заемане на длъжността;
3. изискващото се ниво за достъп до класифицирана информация за длъжността;
4. населеното място, където се намира формирането (структурата), и неговия военнопощенски номер;
5. длъжностното лице, отговорно за провеждането на конкурса;
6. начина на провеждане на конкурса;
7. необходимите документи;
8. мястото и срока за подаване на документите.

(6) Длъжностите по ал. 4, т. 1 не се обявяват в Регистъра на вакантните длъжности за офицери и офицерски кандидати и в Регистъра на вакантните длъжности за сержанти (старшини) и войници (матроси) по чл. 37, ал. 1.

Чл. 5. (1) На конкурс по чл. 4 могат да се явяват лица, които отговарят на условията на чл. 141 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България.

(2) За участие в конкурса кандидатите подават заявление до длъжностното лице, отговорно за провеждането му, в определените в обявата място и срок заедно с необходимите документи.

Чл. 6. (1) Длъжностното лице по чл. 4, ал. 4, т. 2 назначава комисия за допускане до участие и комисия за провеждане на конкурса.

(2) Комисията за допускане до участие в конкурса:

1. извършва проверка на подадените документи;
2. допуска до конкурса кандидатите, които отговарят на условията на конкурса;
3. връща документите на кандидатите, които не са допуснати до участие в конкурса, като мотивира отказа.

(3) Комисията за провеждане на конкурса:

1. провежда конкурса при условията и по реда, определени със заповедта по чл. 4, ал. 4;
2. изготвя протокол, в който класира кандидатите според показаните резултати;
3. писмено уведомява кандидатите за резултатите от класирането и връща документите на некласираните кандидати.

(4) Некласираните кандидати имат право на жалба пред длъжностното лице, отговорно за провеждането на конкурса, в 7-дневен срок от уведомяването. Длъжностното лице следва да се произнесе в 14-дневен срок от получаването на жалбата. Решението му е окончателно.

(5) Комисията изпраща по команден ред чрез длъжностното лице по чл. 4, ал. 4, т. 2 до министъра на отбраната или до оправомощено от него длъжностно лице протокола по ал. 3, т. 2 с предложение за приемане на военна служба на лицата, класирани на първо място.

Чл. 7. (1) Министърът на отбраната или оправомощено от него длъжностно лице сключва договор за военна служба с лицето, спечелило конкурса.

(2) Договорът по ал. 1 се сключва след изтичане на сроковете по чл. 6, ал. 4 и при наличие на разрешение за достъп до класифицирана информация със съответното ниво на класификация за длъжността.

(3) Договорът по ал. 1 се сключва в 3 екземпляра - по един за всяка от страните, а третият екземпляр се прилага в служебното дело на военнослужещия.

(4) Договорът по ал. 1 се регистрира и вторият екземпляр се връчва на лицето, спечелило конкурса, срещу подпис.

Чл. 8. След сключване на договора за военна служба лицето се приема на военна служба и се назначава на длъжност със заповед на министъра на отбраната или на оправомощено от него длъжностно лице.

Чл. 9. (1) В 30-дневен срок от датата на встъпване в длъжност приетите на военна служба стипендианти на Министерството на отбраната и лицата, спечелили конкурс по чл. 4, се изпращат на курс за провеждане на начална и специална военна подготовка:

1. във висшите военни училища - за офицерите и за офицерските кандидати;
2. в сержантските (старшинските) професионални колежи - за сержантите (старшините);
3. в учебните центрове - за войниците (матросите).

(2) Началната и специалната военна подготовка приключват с изпити за проверка на придобитата военна квалификация. Ако военнослужещият не издържи изпитите, договорът за военна служба се прекратява на основание чл. 165, т. 2 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България.

(3) Началната и специалната военна подготовка на военнослужещите, приети в служба "Военна информация" и в служба "Военна полиция", се извършват при условия и по ред, определени с правилниците по чл. 100, ал. 5 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България.

Чл. 10. Военнослужещите от военните съдилища и военните прокуратури се приемат на военна служба при условията и по реда на чл. 262 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България. Заповедта за приемане на военна служба се съгласува с министъра на отбраната по предложение на административния ръководител на съответния съд или прокуратура.

Раздел III.

Длъжностни разписания и длъжностни характеристики

Чл. 11. (1) Длъжностните разписания се изготвят въз основа на Класификатора на длъжностите на военнослужещите в Министерството на отбраната, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и Българската армия по чл. 24 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България и съдържат следните задължителни елементи:

1. наименованието на длъжностите;
2. изискваното минимално ниво за достъп до класифицирана информация за всяка длъжност;
3. военното звание;
4. необходимата за длъжността квалификация;
5. военноотчетната специалност за всяка длъжност;
6. кода на длъжността;
7. зачисленото оръжие, бойната и друга техника.

(2) В длъжностните разписания по ал. 1 могат да се включват и други изисквания по ред, определен с наредбата на министъра на отбраната по чл. 14.

(3) Допълнителните изисквания за заемане на длъжността се определят в длъжностната характеристика.

Чл. 12. (1) Длъжностната характеристика се изготвя въз основа на длъжностното разписание.

(2) Командирът (началникът) или ръководителят на съответната структура запознава военнослужещия със задълженията на длъжността, установени в длъжностната характеристика.

Чл. 13. Длъжностната характеристика определя изискванията, организационните връзки и взаимоотношения, необходими за изпълнение на длъжността, и съдържа:

1. наименованието на длъжността;
2. изискванията за заемане на длъжността:
  - а) образование;
  - б) придобита специалност;
  - в) образователно-квалификационна степен;
  - г) научна степен;
  - д) военна квалификация;
  - е) допълнителна професионална квалификация;
  - ж) ниво на чуждоезикова подготовка;
- 3) военноотчетна специалност;
- и) код на длъжността;
- к) предходни длъжности, от които може да се заеме длъжността;
- л) длъжности, които могат да се заместват от тази длъжност;
- м) максимален срок за престояване на длъжността;

- н) място за изпълнение на службата;
  - о) организационни връзки и взаимоотношения (в кое организационно звено е длъжността, на кого военнослужещият е непосредствено подчинен, кого ръководи, кой го замества);
  - п) зачислено оръжие;
  - р) кариерно поле (професионална област);
3. изискванията за познаване на основни нормативни и други актове;
  4. изискваното минимално ниво за достъп до класифицирана информация;
  5. други специфични изисквания;
  6. функционалните задължения на военнослужещите за мирно и военно време.

Чл. 14. Длъжностните разписания и длъжностните характеристики се изготвят, утвърждават, изменят и съхраняват при условия и по ред, определени с наредба на министъра на отбраната.

Раздел IV.

Присвояване, повишаване и понижаване във военно звание

Чл. 15. Със заповедта за приемане на военна служба на военнослужещия се присвоява военно звание или се обявява военното звание по резерва, като:

1. на лицата, които не притежават военно звание по резерва, се присвоява военно звание "редник - 1-ви клас" ("матрос - 1-ви клас"), съответно "младши сержант" ("старшина II степен"), "офицерски кандидат - 1-ви клас" или "лейтенант";

2. лицата, които притежават военно звание по резерва, съответстващо на званието на длъжността по длъжностното разписание, се приемат на военна служба с притежаваното военно звание;

3. на лицата, които притежават военно звание по резерва, по-високо от изискващото се за длъжността, се присвоява военното звание, изискващо се за длъжността по длъжностно разписание.

Чл. 16. (1) На курсантите, завършили висшите военни училища, се присвоява офицерско звание "лейтенант" и им се предлагат вакантни офицерски длъжности в Министерството на отбраната, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и Българската армия в съответствие с придобитата военноотчетна специалност.

(2) На курсантите, които не са издържали държавните изпити или не са защитили дипломните си работи на редовната и поправителната сесия, се присвоява военно звание "офицерски кандидат - 1-ви клас" и се назначават на длъжност за офицерски кандидат. След успешно полагане на държавните изпити или след защита на дипломната работа те се повишават във военно звание "лейтенант" и се назначават на офицерска длъжност.

Чл. 17. На кадетите, завършили сержантски (старшински) професионален колеж, се присвоява сержантско звание "младши сержант" ("старшина II степен") и се назначават на сержантска длъжност в съответствие със сключеното допълнително споразумение.

Чл. 18. Военнослужещите се повишават във военно звание последователно.

Чл. 19. Минималният срок за престояване във военно звание е:

1. за всички войнишки звания - 1 година;
2. за всички сержантски звания - 2 години;

3. за "офицерски кандидат - 1-ви клас" - 2 години;
4. за "лейтенант" - 2 години;
5. за "старши лейтенант" - 3 години;
6. за "капитан" ("капитан-лейтенант") - 3 години;
7. за "майор" ("капитан III ранг") - 4 години;
8. за "подполковник" ("капитан II ранг") - 4 години;
9. за "полковник" ("капитан I ранг") - 4 години;
10. за висшите офицерски звания - 1 година.

Чл. 20. Максималният срок за престояване във военно звание е:

1. за войниците (матросите), сержантите (старшините), офицерските кандидати и офицерите с младши офицерски звания - до изтичане срока на договора или до назначаване на длъжност, изискваща по-високо звание;

2. за офицерите с военни звания "майор" ("капитан III ранг"), "подполковник" ("капитан II ранг") и "полковник" ("капитан I ранг") - до изтичане срока на договора или до назначаване на длъжност, изискваща по-високо звание, или до навършване на пределна възраст;

3. за офицерите с висши военни звания - до назначаване на длъжност, изискваща по-високо звание, или до навършване на пределна възраст.

Чл. 21. Военнослужещият може да бъде повишен в следващо военно звание, ако са налице следните условия:

1. да е изтекъл минималният срок за престояване във военно звание по чл. 19;
2. да притежава изискващото се за съответната длъжност образование, квалификация и атестационна оценка;
3. да заема или да се назначава на длъжност, изискваща по-високо военно звание;
4. да не изтърпява дисциплинарно наказание по чл. 244, т. 4, 5 и 6 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България.

Чл. 22. Военно звание "офицерски кандидат - 1-ви клас" се присвоява на сержанти (старшини) с военно звание "старшина" ("мичман"), завършили курс за военно звание "офицерски кандидат" и ако са налице изискванията на чл. 21.

Чл. 23. (1) Офицерите от кариерно поле "командно" се повишават във военно звание "майор" ("капитан III ранг") и "подполковник" ("капитан II ранг"), ако са придобили образователно-квалификационна степен "магистър" по специалности от професионално направление "Военно дело" във военни академии или приравнени на тях специалности, придобити във висши училища и колежи в чужбина, и ако са налице изискванията на чл. 21.

(2) Офицерите от кариерно поле "логистично и инженерно-техническо", "комуникационно-информационно" и "административно" се повишават във военно звание "подполковник" ("капитан II ранг"), ако са придобили образователно-квалификационна степен "магистър" по специалности от професионално направление "Военно дело" или "Национална сигурност" във военни академии или приравнени на тях специалности, придобити във висши училища и колежи в чужбина, както и ако са налице изискванията на чл. 21.

(3) Офицерите от кариерно поле "професионално" и от научно-преподавателския и научноизследователския състав се повишават във военно звание "подполковник" ("капитан II ранг"), ако са придобили образователно-квалификационна степен "магистър" и ако са налице изискванията на чл. 21.

Чл. 24. (1) Офицерите от кариерно поле "командно" се повишават в офицерско звание "полковник" ("капитан I ранг"), ако са придобили образователно-квалификационна степен "магистър" по специалности от професионално направление "Военно дело" във военни академии или приравнени на тях специалности, придобити във висши училища и колежи в чужбина, завършили са стратегически курс и ако са налице изискванията на чл. 21.

(2) Офицерите от кариерно поле "логистично и инженерно-техническо", "комуникационно-информационно" и "административно" се повишават в офицерско звание "полковник" ("капитан I ранг"), ако са придобили образователно-квалификационна степен "магистър" по специалности от професионално направление "Военно дело" или "Национална сигурност" във военни академии или приравнени на тях специалности, придобити във висши училища и колежи в чужбина, и ако са завършили курс по мениджмънт на отбраната или приравнен на него курс в чужбина и са налице изискванията на чл. 21.

(3) Офицерите от кариерно поле "професионално" и от научно-преподавателския и научноизследователския състав се повишават във военно звание "полковник" ("капитан I ранг"), ако са налице изискванията на чл. 21.

Чл. 25. (1) Офицерите от кариерно поле "командно" се повишават във висше офицерско звание, ако са завършили генералщабен курс или приравнен на него курс в чужбина и ако са налице изискванията на чл. 21, а офицерите от кариерно поле "логистично и инженерно-техническо", "комуникационно-информационно", "административно" и "професионално" се повишават във висше офицерско звание, ако са завършили генералщабен или стратегически курс или приравнени на тях курсове в чужбина и ако са налице изискванията на чл. 21.

(2) Предложенията за удостояване на офицери с висши офицерски звания, както и за назначаването и освобождаването им от висши командни длъжности се разглеждат в Съвета по отбрана.

Чл. 26. Военнослужещите се понижават във военно звание при наложено дисциплинарно наказание "понижаване на военното звание с една степен за срок от 6 месеца до една година".

Раздел V

Назначаване и преназначаване на длъжност

Чл. 27. (1) В структурите по управление на човешките ресурси (по личния състав) на Министерството на отбраната, в структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и в Българската армия се определят кадрови съветници, които консултират военносслужещите при планиране на кариерното им развитие.

(2) Кадровите съветници по ал. 1 и офицерите, за които отговарят, се определят със заповед на министъра на отбраната или на оправомощено от него длъжностно лице.

(3) Кадровите съветници за офицерските кандидати, сержантския и войнишкия състав се определят със заповед на съответния командир (началник).

Чл. 28. (1) Кариерното развитие на офицерите се осъществява чрез заемане на длъжности в определени кариерни области и полета.

(2) Кариерната област обхваща длъжностите, изискващи младши офицерски звания и военно звание "майор" от кариерно поле "логистично и инженерно-техническо", "комуникационно-информационно" и "административно", и военноотчетна специалност,

придобита във висше военно училище.

(3) С акт на министъра на отбраната се определят съответните военноотчетни специалности по ал. 2.

(4) Кариерното поле обхваща длъжностите, изискващи старши офицерски звания, с изключение на длъжностите, изискващи военно звание "майор" от кариерно поле "логистично и инженерно-техническо", "комуникационно-информационно" и "административно", и определя основния характер на изпълняваните функционални задължения на съответната длъжност.

(5) Кариерните полета са:

1. командно;
2. логистично и инженерно-техническо;
3. комуникационно-информационно;
4. административно;
5. професионално.

(6) С акт на министъра на отбраната се определят съответните специалности за отделните кариерни полета по ал. 5.

(7) В Класификатора на длъжностите на военнослужещите в Министерството на отбраната, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и Българската армия по чл. 24 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България за всяка от длъжностите по ал. 4 се определя и съответстващото ѝ кариерно поле.

Чл. 29. (1) В кариерното развитие на старшите офицери се прилага принципът за ротация.

(2) Ротацията се осъществява чрез назначаване на длъжности:

1. в едно управленско ниво в различни военни формирования или административни структури, включително на международни длъжности или на длъжности в различни кариерни полета;
2. в различни управленски нива, включително на международни длъжности.

Чл. 30. (1) Кариерното развитие на сержантите (старшините) и офицерските кандидати се осъществява чрез заемане на длъжности в определени професионални области.

(2) Професионалната област обхваща длъжностите, изискващи определена професия, придобита в професионален сержантски (старшински) колеж.

(3) Професионалните области са:

1. командна;
2. логистична;
3. техническа;
4. административна;
5. инструкторска;

6. други - по професии, по които не се извършва обучение в професионалните сержантски (старшински) колежи (санитарни инструктори, метролози, служители от службите по чл. 100 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България и други, определени в Класификатора на длъжностите на военнослужещите в Министерството на отбраната, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и Българската армия).

Чл. 31. Длъжностното развитие на войниците (матросите) се осъществява в съответствие с придобитата в учебните центрове военноотчетна специалност.

Чл. 32. Военнослужещите се назначават и преназначават на длъжност:

1. по време на годишното разместване:

а) по Регистъра на вакантните длъжности за офицери и офицерски кандидати;

б) по предложение на комисиите за кариерно развитие на офицерите, на които изтича максималният срок за престояване в звание и/или длъжност;

2. по списък:

а) на длъжности, определени за заемане от завършилите военни академии, висшите военни училища и професионалните сержантски (старшински) колежи в страната и в чужбина, и за стипендиантите на Министерството на отбраната - след завършване на обучение;

б) на длъжности, определени за заемане от военнослужещите, завръщащи се от изпълнение на военна служба извън територията на страната по чл. 67, ал. 1, т. 2 и 3;

3. при спечелване на конкурс;

4. през цялата година:

а) по решение на министъра на отбраната след мотивирано предложение на ръководителите на административни структури от Министерството на отбраната, ръководителите на структурите на подчинение на министъра на отбраната и командирите (началниците) на военни формирования от Българската армия;

б) по подаден рапорт по Регистъра за вакантните длъжности за сержанти (старшини) и войници (матроси);

5. при организационно-щатни промени.

Чл. 33. (1) Военнослужещите се преназначават на длъжност от министъра на отбраната или от оправомощени от него длъжностни лица при:

1. назначаване на по-висока длъжност;

2. назначаване на равна длъжност;

3. назначаване на по-ниска длъжност.

(2) Военнослужещите се назначават и преназначават на длъжност, ако отговарят на изискванията за заемането ѝ, в т. ч. на изискванията за притежаваното военно звание по чл. 22 - 25.

Чл. 34. Военнослужещите могат да се преназначават на по-ниска длъжност в обхвата на притежаваното от тях военно звание:

1. по подаден рапорт от военнослужещия;

2. в случаите по чл. 47;

3. в случаите по чл. 164, т. 1 и 2 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България;

4. в случаите, когато изтича максималният срок за престояване в длъжност на военнослужещия.

Чл. 35. Организационно-щатни промени се извършват при условия и по ред, определени със заповед на министъра на отбраната.

Чл. 36. Годишното разместване на военнослужещите се извършва еднократно в календарната година при условия и по ред, определени със заповед на министъра на отбраната.

Чл. 37. (1) Структурата по управление на човешките ресурси към министъра на отбраната

изготвя Регистър на вакантните длъжности за офицери и офицерски кандидати и Регистър на вакантните длъжности за сержанти (старшини) и войници (матроси) след изготвяне на списъците по чл. 32, т. 2.

(2) В Регистъра на вакантните длъжности за офицери и офицерски кандидати се обявяват длъжностите, заемани от военнослужещите, на които през календарната година изтича максималният срок за престояване във военно звание или длъжност, вакантните длъжности и тези, които се овакантяват през календарната година.

(3) В Регистъра на вакантните длъжности за сержанти (старшини) и войници (матроси) периодично се обявяват овакантените длъжности за сержанти (старшини) и войници (матроси).

(4) Командирите (началниците) на военни формирования и ръководителите на съответните структури представят вакантните длъжности за офицери и офицерски кандидати в сроковете, определени със заповедта по чл. 36, а вакантните длъжности за сержанти (старшини) и войници (матроси) в срокове, определени със заповед на министъра на отбраната.

(5) Редът и сроковете за изготвяне и изпращане на Регистъра на вакантните длъжности за офицери и офицерски кандидати и на Регистъра на вакантните длъжности за сержанти (старшини) и войници (матроси) до военните формирования се определят със заповедите по ал. 4.

(6) Регистрите на вакантните длъжности по ал. 1 се публикуват в Автоматизираната информационна система на Министерството на отбраната и на интернет страницата на Министерството на отбраната.

(7) Вакантните длъжности в служба "Военна полиция" и в служба "Военна информация" не се обявяват в регистрите по ал. 1.

Чл. 38. (1) Командирът (началникът) на военното формирование или ръководителят на съответната структура запознава военнослужещите с Регистъра на вакантните длъжности за офицери и офицерски кандидати и с Регистъра на вакантните длъжности за сержанти (старшини) и войници (матроси).

(2) Редът за подаване на рапорти за назначаване на длъжност от офицерите и офицерски кандидати е, както следва:

1. военнослужещият подава рапорт до длъжностното лице по ал. 1, като посочва не повече от три длъжности; рапортът се завежда в съответната регистратура;

2. командирът (началникът) на военното формирование или ръководителят на съответната структура отразява становището си на рапорта;

3. всяка командна инстанция отразява своето мнение на гърба на рапорта или на отделен лист, който се завежда към рапорта, без да се спира движението на рапорта;

4. рапортът и документите на военнослужещите се изпращат до структурата по управление на човешките ресурси (по личния състав), осигуряваща работата на съответната комисия по чл. 53, ал. 1 или по чл. 58, ал. 2.

(3) Сержантите (старшините) и войниците (матросите) подават рапорт за назначаване на длъжност до съответния командир (началник) на военното формирование или ръководител на съответната структура по реда на чл. 64.

Чл. 39. (1) Структурата по управление на човешките ресурси към министъра на отбраната изготвя обобщен списък на военнослужещите, на които изтича максималният срок за престояване във военно звание или в длъжност, както и наименованието на заеманите от тях длъжности въз основа на изпратените ѝ по команден ред списъци от структурите по управление на човешките ресурси (по личния състав) на съответните военни формирования или структури. Обобщеният списък се изпраща на комисиите по чл. 53, ал. 1 или чл. 58, ал. 2.

(2) Структурите по управление на човешките ресурси (по личния състав) на съответните военни формирования или структури изпращат на съответната структура по управление на човешките ресурси (по личния състав), обслужваща работата на комисиите по чл. 53, ал. 1 или чл. 58, ал. 2, заверено копие от документите на военнослужещите от списъка по ал. 1, от атестирането и кадрова справка.

Чл. 40. (1) След успешно завършване на обучението на курсантите и слушателите от военните академии се предлагат длъжности от списъка по чл. 32, т. 2, буква "а".

(2) Условието и редът за предлагане на длъжностите по чл. 32, т. 2, буква "а" се определят със заповед на министъра на отбраната.

(3) Ако на курсант не може да бъде предложена длъжност в съответствие с придобитата военноотчетна специалност, му се предлага друга длъжност и му се осигурява курс за преквалификация.

(4) Курсантите, отказали да приемат предложената им длъжност, се назначават на някоя от незаетите длъжности от списъка по чл. 32, т. 2, буква "а".

(5) Кадетите, които са прекъснали обучението или не са издържали държавните изпити на редовната и поправителната сесия, се назначават на войнишки длъжности.

Чл. 41. В случаите по чл. 164, т. 1 и 2 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България военнослужещите в срока на предизвестието могат да кандидатстват за назначаване на длъжност по регистрите по чл. 37, ал. 1 при спазване на следната процедура:

1. подават рапорт заедно с необходимите документи до командира (началника) на съответното военно формирование или до ръководителя на съответната структура, където се водят на отчет и доволствие, като посочват не повече от три длъжности; рапортът се завежда в съответната регистратура;

2. длъжностното лице по т. 1 отразява своето становище на рапорта и го изпраща по реда на чл. 38.

Чл. 42. Минималният срок за престояване от военнослужещите на длъжност е една година.

Чл. 43. (1) Максималният срок за престояване от военнослужещите на длъжност, изискваща:

1. висше офицерско звание, е до навършване на пределна възраст за съответното звание;

2. старше офицерско звание, е 5 години или до преназначаване на друга длъжност, или до изтичане срока на договора за военна служба, или до навършване на пределна възраст за притежаваното военно звание;

3. младше офицерско звание, е 10 години или до преназначаване на друга длъжност, или до изтичане срока на договора;

4. военно звание за войник (матрос), сержант (старшина) и офицерски кандидат, е до преназначаване на друга длъжност или до изтичане на срока на договора.

(2) За офицерите от кариерно поле "професионално" и от научно-преподавателския и научноизследователския състав максималният срок за престояване на длъжност е до преназначаване на друга длъжност или до изтичане срока на договора, или до навършване на пределна възраст за притежаваното военно звание.

Чл. 44. (1) По предложение на непосредствения командир (началник) или ръководител офицерите, офицерските кандидати, сержантите (старшините) и войниците (матросите) могат да бъдат назначавани да заместват отсъстващ съответно друг офицер, сержант, офицерски кандидат или войник от военното формирование или от съответната структура при условията и по реда на чл. 215 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, ако

отговарят на изискванията на длъжностната характеристика за длъжността на отсъстващия военнослужещ.

(2) По предложение на непосредствения командир (началник) или ръководител офицерите, офицерските кандидати, сержантите (старшините) и войниците (матросите) от постоянния резерв (резервисти) могат да бъдат назначавани да заместват отсъстващ офицер, сержант, офицерски кандидат или войник от военното формирование или от съответната структура. Резервистите следва да отговарят на условията на чл. 270 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България и да са сключили договор при условията и по реда на чл. 271 и 272 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България.

(3) Офицерите, офицерските кандидати, сержантите (старшините) и войниците (матросите) могат да бъдат назначавани да заместват отсъстващ до 30 работни дни съответно друг офицер, сержант, офицерски кандидат или войник от военното формирование или от съответната структура със заповед на командира (началника) или ръководителя, ако отговарят на изискванията на длъжностната характеристика за длъжността на отсъстващия военнослужещ. В този случай не се изплаща допълнително възнаграждение по чл. 215, ал. 5 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България.

Чл. 45. (1) По предложение на непосредствения командир (началник) или на ръководителя на съответната структура офицерите, офицерските кандидати, сержантите (старшините) и войниците (матросите) могат да бъдат назначавани за временно изпълняващи вакантна длъжност съответно на друг офицер, офицерски кандидат, сержант или войник от военното формирование или от съответната структура при условията и по реда на чл. 216 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, ако отговарят на изискванията на длъжностната характеристика за вакантната длъжност.

(2) При назначаване на военнослужещ временно да изпълнява вакантна длъжност, за която се изисква по-високо военно звание, то не се присвоява.

Чл. 46. Военнослужещите, взети в специални щатове на министъра на отбраната, както и подали рапорт за прекратяване на договора за военна служба на основание чл. 162, т. 1 и 1а, чл. 163 и 169 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България не могат да бъдат назначавани да заместват други военнослужещи по реда на чл. 44 или да изпълняват задълженията на вакантна длъжност по реда на чл. 45.

Чл. 47. (1) При установяване на заболявания или увреждания, получени при или по повод изпълнение на военната служба, заболявания от общ характер и професионални заболявания, в резултат на което военнослужещите не могат да изпълняват служебните си задължения в пълен обем, може да им бъдат предложени други подходящи длъжности след освидетелстване на годността за военна служба и издадено експертно решение от Централната военномедицинска комисия към Военномедицинската академия.

(2) Военнослужещите се назначават на длъжността по ал. 1 след писмено съгласие от тяхна страна.

(3) В случаите по ал. 1, когато на новата длъжност военнослужещите получават по-ниско възнаграждение, те получават обезщетение, равняващо се на разликата между възнаграждението за старата и възнаграждението за новата длъжност до освобождаване от военна служба.

(4) Условията и редът за установяване на заболявания и увреждания, получени при или по повод изпълнение на военната служба, както и списъкът на подходящите длъжности, които могат да заемат лицата по ал. 1, се определят с акт на министъра на отбраната.

Чл. 48. (1) Военнослужещите жени, които са бременни или кърмачки и извършват неподходяща за състоянието си работа, изпълняват служебните си задължения при облекчени условия в съответствие с предписанието на здравните органи.

(2) Военнослужещите жени могат да се откажат от правата си по ал. 1 с писмена декларация.

(3) Военнослужещи жени, които са бременни или майки на деца до 3 години, не могат да бъдат командирани освен с тяхно писмено съгласие.

(4) Правата на майката по ал. 3 могат да се ползват от самотните бащи - военнослужещи, на деца до 3 години.

Чл. 49. (1) През работно време военнослужещите подлежат на задължителни и/или внезапни изследвания за употреба на алкохол или злоупотреба, и/или зависимост от наркотични вещества. Редът за установяване употребата на алкохол и злоупотребата с наркотични вещества се определя с наредба на министъра на отбраната.

(2) Командирът (началникът) на военното формирование или ръководителят на съответната структура може да отстрани временно от служба военнослужещ, който се явява в състояние, което не му позволява да изпълнява служебните си задължения, или след употреба на алкохол, или злоупотреба с наркотични вещества.

(3) Отстраняването от служба се извършва с писмена заповед на командира (началника) в момента на установяване състоянието на военнослужещия, което не му позволява да изпълнява служебните си задължения.

(4) Срокът за отстраняване от служба по ал. 3 е до възстановяване годността на военнослужещия да изпълнява задълженията си.

Чл. 50. Военнослужещият се преназначава на длъжност в обхвата на притежаваното военно звание, когато:

1. е изтекъл минималният срок за престояване в длъжност;

2. притежава необходимото образование, образователно-квалификационна степен, квалификация и атестационна оценка;

3. не изтърпява дисциплинарно наказание по чл. 244, т. 4, 5 и 6 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България.

Чл. 51. Военнослужещият се преназначава на длъжност и се повишава във военно звание, когато:

1. е изтекъл минималният срок за престояване в длъжност и в звание;

2. притежава необходимото образование, образователно-квалификационна степен, квалификация и атестационна оценка;

3. не изтърпява дисциплинарно наказание по чл. 244, т. 4, 5 и 6 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България.

Чл. 52. (1) Офицерите и офицерските кандидати се преназначават на длъжност и се повишават във военно звание в случаите по чл. 32, т. 1 въз основа на решение на комисиите за кариерно развитие по чл. 53, ал. 1 и чл. 58, ал. 2.

(2) Комисиите по ал. 1 работят в следната последователност:

1. разглеждат и класират военнослужещите, подали рапорт по Регистъра на вакантните длъжности за офицери и офицерски кандидати;

2. разглеждат и класират офицерите и офицерските кандидати, на които изтича максималният срок за престояване в звание и/или в длъжност.

(3) Редът и организацията на работа на комисиите по ал. 1, критериите за оценяване и редът за класиране на кандидатите се определят с акт на министъра на отбраната.

Чл. 53. (1) Изборът за назначаване на длъжности в обхвата на всяко от старшите

офицерски звания "майор" ("капитан III ранг"), "подполковник" ("капитан II ранг") и "полковник" ("капитан I ранг") се извършва от комисия за кариерно развитие на военнослужещите за всяко от старшите офицерски звания, която се състои от председател и 8 членове.

(2) За председатели и членове на комисиите по ал. 1 се определят военнослужещи, които отговарят на следните изисквания:

1. за председател на комисия:

а) да притежава по-високо военно звание от званието, за което се извършва изборът;

б) да не изтърпява дисциплинарно наказание по чл. 244, т. 4, 5 и 6 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България;

2. за членове на комисии - да не изтърпяват дисциплинарно наказание по чл. 244, т. 4, 5 и 6 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, разпределени, както следва:

а) трима военнослужещи, притежаващи военно звание, равно на званието, за което се извършва изборът;

б) трима военнослужещи, притежаващи военно звание с една степен по-ниско от званието, за което се извършва изборът;

в) един военнослужещ, притежаващ военно звание с една степен по-високо от званието, за което се извършва изборът;

г) командирът (началникът) на военното формирование или ръководителят на съответната структура, в чийто състав е разглежданата длъжност.

(3) Предложенията по ал. 2, т. 1 и т. 2, букви "а", "б" и "в" се правят от началника на отбраната, от командващия на Съвместното оперативное командване, от началниците на видовете въоръжени сили и от ръководителите на структури на пряко подчинение на министъра на отбраната.

(4) Структурата по управление на човешките ресурси към министъра на отбраната организира номинирането на председателите и членовете на комисиите по ал. 1 и прави предложение до министъра на отбраната за обявяването им със заповед.

Чл. 54. (1) В деня на започване работа на всяка от комисиите чрез жребий се определят председател и 7 членове от военнослужещите, определени по реда на чл. 53, ал. 4, което се удостоверява с протокол.

(2) Председателят на комисията, членовете ѝ, включително командирът на военното формирование или ръководителят на съответната структура, от чийто състав е длъжността, имат право на един глас.

(3) Документално-техническото осигуряване на всяка от комисиите по чл. 53, ал. 1 се осъществява от технически секретари от съответната структура по управление на човешките ресурси (по личния състав).

Чл. 55. (1) Комисиите по чл. 53, ал. 1 провеждат заседанията си последователно в низходящ ред на военните звания.

(2) Комисиите проверяват съответствието на военнослужещите с изискванията на длъжностите и избират военнослужещ за заемане на вакантна длъжност в обхвата на съответното военно звание чрез тайно гласуване. За избран се счита кандидатът, получил повече от половината гласове.

(3) В случай че нито един от кандидатите не получи повече от половината гласове, се провежда второ гласуване, в което участват първите двама кандидати, получили най-много гласове, или всички кандидати, получили равен брой гласове.

(4) Председателите на комисиите по ал. 1 с мотивиран отказ връщат документите на кандидатите, които не отговарят на изискванията.

Чл. 56. (1) След приключване работата на комисиите техническите секретари изготвят протокол за всяка длъжност.

(2) Председателите на комисиите следят за спазването на процедурата и подписват извлечения от протоколите по ал. 1, които се изпращат във военните формирования или в съответните структури, откъдето са разглежданите офицери.

Чл. 57. (1) След приключване работата на съответната комисия по реда на чл. 52, ал. 2, т. 1 се изготвя списък на останалите вакантни длъжности.

(2) За длъжностите от списъка по ал. 1 съответната комисия избира офицери, на които изтича максималният срок за престояване във военно звание или в длъжност, и техническите секретари изготвят протокол за всяка длъжност.

(3) Извлечение от протокола по ал. 2 се изпраща на командира (началника) на военното формирование или на ръководителя на съответната структура, от която е разглежданият военнослужещ.

Чл. 58. (1) Изборът за назначаване на длъжности в обхвата на всяко от младшите офицерски звания и званията за офицерски кандидати се извършва от комисия за кариерно развитие на военнослужещите с младши офицерски звания, която се състои от председател и 6 членове.

(2) Комисията по ал. 1 се назначава в Министерството на отбраната, в Съвместното оперативно командване, в щабовете на видовете въоръжени сили, в структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и в други структури, определени със заповед на министъра на отбраната.

(3) За председатели и членове на комисиите по ал. 1 се определят военнослужещи, които отговарят на следните изисквания:

1. за председател на комисия:

а) да притежава военно звание "полковник" или "подполковник";

б) да не изтърпява дисциплинарно наказание по чл. 244, т. 4, 5 и 6 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България;

2. за членове на комисиите - да не изтърпяват дисциплинарно наказание по чл. 244, т. 4, 5 и 6 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, разпределени, както следва:

а) двама военнослужещи, притежаващи военно звание "капитан";

б) двама военнослужещи, притежаващи военно звание "старши лейтенант";

в) един военнослужещ, притежаващ военно звание "майор";

г) командирът (началникът) на военното формирование или ръководителят на съответната структура, в чийто състав е разглежданата длъжност.

(4) Съответната структура по управление на човешките ресурси (по личния състав) организира номинирането на председателите и членовете на комисиите по ал. 2 и прави предложение до командира (началника) на военното формирование или до ръководителя на съответната структура за обявяването им със заповед.

Чл. 59. (1) В деня на започване работа на всяка от комисиите чрез жребий се определят председател и 5 членове от военнослужещите, определени по реда на чл. 58, ал. 3, т. 1 и т. 2, букви "а", "б" и "в", което се удостоверява с протокол.

(2) Председателят на комисията, членовете ѝ, включително командирът на военното формирование или ръководителят на съответната структура, от чийто състав е длъжността, имат право на един глас.

(3) Документално-техническото осигуряване на всяка от комисиите по чл. 58, ал. 2 се осъществява от технически секретари от съответната структура по управление на човешките ресурси (по личния състав).

Чл. 60. (1) Комисиите по чл. 58, ал. 2 провеждат заседанията си след завършване работата на комисията за кариерно развитие на офицерите с военно звание "майор".

(2) Комисиите по ал. 1 проверяват съответствието на военнослужещите с изискванията на длъжностите и избират военнослужещи за заемане на вакантните длъжности в обхвата на съответното военно звание чрез тайно гласуване. За избран се счита кандидатът, получил повече от половината гласове.

(3) В случай че нито един от кандидатите не получи повече от половината гласове, се провежда второ гласуване, в което участват първите двама кандидати, получили най-много гласове, или всички кандидати, получили равен брой гласове.

(4) Председателите на комисиите по ал. 1 с мотивиран отказ връщат документите на кандидатите, които не отговарят на изискванията.

Чл. 61. (1) След приключване работата на комисиите техническите секретари изготвят протокол за всяка длъжност.

(2) Председателите на комисиите следят за спазването на процедурата и подписват извлечения от протоколите по ал. 1, които се изпращат във военните формирования или в съответните структури, откъдето са разглежданите офицери.

Чл. 62. (1) След приключване работата на съответната комисия по реда на чл. 52, ал. 2, т. 1 се изготвя списък на останалите вакантни длъжности.

(2) За длъжностите от списъка по ал. 1 съответната комисия избира офицери, на които изтича максималният срок за престояване в длъжност, и техническите секретари изготвят протокол за всяка длъжност.

(3) Извлечение от протокола по ал. 2 се изпраща на командира (началника) на военното формирование или на ръководителя на съответната структура, от която е разглежданият военнослужещ.

Чл. 63. Въз основа на протоколите на комисиите по чл. 53, ал. 1 и чл. 58, ал. 2 съответната структура по управление на човешките ресурси (по личния състав) изготвя проекти на заповеди за преназначаване, повишаване във военно звание на военнослужещите или за прекратяване на договора им за военна служба поради изтичане на максималния срок за престояване в длъжност или във военно звание и ги предлага по команден ред на длъжностните лица по чл. 146, т. 2 и 3 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България.

Чл. 64. (1) Сержантите (старшините) и войниците (матросите) се преназначават на длъжност по подаден рапорт за заемане на длъжност от Регистъра на вакантните длъжности за сержанти (старшини) и войници (матроси) със заповед на министъра на отбраната или на оправомощено от него длъжностно лице.

(2) В случаите, когато новата длъжност е в друго военно формирование или структура, лицата по ал. 1 подават рапорт до командира (началника) на военното формирование или до ръководителя на съответната структура, в която служи. При положително становище командирът (началникът) или ръководителят изпраща рапорта във военното формирование или структура, в които е вакантната длъжност.

Раздел VI.

Изменение на договора за военна служба

Чл. 65. (1) При изменение на правата и задълженията на страните или на условията и срока, уговорени в договора за военна служба между военнослужещия и министъра на отбраната или оправомощено от него длъжностно лице, се сключва допълнително споразумение по инициатива на една от двете страни.

(2) Допълнителното споразумение се изготвя в писмена форма в 3 екземпляра и се сключва по реда на чл. 7 и се счита за неразделна част от сключения договор за военна служба.

(3) Допълнително споразумение задължително се сключва в следните случаи:

1. при приемане на военнослужещ за обучение за придобиване на образователно-квалификационна степен "магистър" по военна специалност;

2. при приемане на военнослужещ за обучение в професионален сержантски (старшински) колеж или в приравнено на него военно училище в чужбина;

3. при постъпване на военнослужещ на редовно обучение за придобиване на образователна и научна степен "доктор";

4. при разрешаване на военнослужещ на обучение за придобиване на образователно-квалификационна степен "бакалавър" или "магистър" по гражданска специалност;

5. при разрешаване на военнослужещ, дипломирал се по специалността "Право", да завърши изисквания се стаж като стажант-юрист;

6. при изпращане на военнослужещ на обучение в чужбина в случаите, когато това обучение е с продължителност не по-малка от 6 месеца;

7. при удължаване срока на договора;

8. при изпращане на военнослужещ на служба извън територията на страната, ако това не е уговорено в договора.

Чл. 66. (1) Не по-късно от 3 месеца преди изтичане срока на договора всяка от страните по него може да отправи предложение до другата страна за удължаването му с не по-малко от две години, като:

1. министърът на отбраната, съответно оправомощеното от него длъжностно лице, отправя предложение до военнослужещия;

2. военнослужещият подава рапорт чрез командира (началника) на военното формирование или ръководителя на съответната структура, в която служи, до длъжностното лице, което има право да прекрати договора и да го освободи от военна служба, съответно да удължи срока на договора.

(2) В случаите по ал. 1, т. 2:

1. командирът (началникът) на военното формирование или ръководителят на съответната структура дава становище по рапорта в 3-дневен срок и го изпраща придружен с кадрова справка по команден ред до длъжностното лице, което има право да прекрати договора и да освободи военнослужещия от военна служба, съответно да удължи срока на договора;

2. рапортът се завежда в деловодството на длъжностното лице, което има право да прекрати договора и да освободи военнослужещия от военна служба.

(3) Всяка от страните по договора може да оттегли направеното предложение до другата

страна до един месец преди изтичане срока на договора. Ако другата страна е получила предложението, оттеглянето се извършва с нейно съгласие.

(4) Ако нито една от двете страни не отправи предложение по ал. 1 до другата за удължаване на срока, договорът се прекратява с изтичането на уговорения срок.

Раздел VII.

Изпълнение на военна служба извън територията на страната. Назначаване и преназначаване на длъжност

Чл. 67. (1) Военнослужещите от Министерството на отбраната, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и Българската армия изпълняват военна служба извън територията на страната:

1. в състава на български или многонационални формирования;

2. в задграничните представителства на Република България;

3. на национални или международни длъжности в щаботе и/или органи на международни организации и/или във връзка с участието на Република България в международни договори и инициативи.

(2) Със заповед на министъра на отбраната военнослужещите се освобождават от заеманата длъжност, вземат се във временен задграничен щат на министъра на отбраната, назначават се на длъжност и се командировават в съответната държава.

(3) След приключване изпълнението на военна служба извън територията на страната военнослужещите се назначават от министъра на отбраната или от оправомощените от него длъжностни лица, както следва:

1. военнослужещите, които изпълняват военна служба извън територията на страната по ал. 1, т. 1 - на заеманите преди командироването им длъжности;

2. военнослужещите, които изпълняват военна служба извън територията на страната по ал. 1, т. 2 и 3 - на длъжност в съответствие с притежаваните военно звание и квалификация по списъка по чл. 32, т. 2, буква "б".

Чл. 68. (1) В случаите по чл. 67, ал. 1, т. 1 военнослужещите изпълняват военна служба извън територията на страната в състава на въоръжени военни формирования при участие на Република България в операции и мисии при условията на глава трета, раздел II от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България.

(2) Статусът на военнослужещите по ал. 1 се определя за всяка конкретна мисия в съответствие с принципите и нормите на международното право, приложимия международен договор и националното законодателство.

(3) Подборът на военнослужещите и на военните формирования по ал. 1 и подготовката им се извършват при условия и по ред, определени с акт на министъра на отбраната.

(4) При нарушаване на военната дисциплина по време на мисията военнослужещият може да бъде откомандирован от района на мисията от министъра на отбраната или от оправомощено от него длъжностно лице. Разходите по завръщането са за сметка на откомандирования.

Чл. 69. (1) В случаите по чл. 67, ал. 1, т. 2 военнослужещите изпълняват военна служба във или към дипломатическите представителства на Република България в друга държава или в международни правителствени организации.

(2) Службата на военния аташе към дипломатическите представителства може да

включва: аташе по отбраната, военни аташета по видовете въоръжени сили, помощник военни аташета, секретари и технически сътрудници.

(3) Подборът на военнослужещите за назначаване на длъжностите по чл. 67, ал. 1, т. 2 се извършва при условия и по ред, определени с акт на министъра на отбраната.

(4) Статусът на военнослужещите, назначени на длъжности по чл. 67, ал. 1, т. 2, се определя в съответствие с принципите и нормите на международното право, международните договори, по които Република България е страна, и националното законодателство.

(5) Дейността на военнослужещите в дипломатическите представителства и мисии на Република България се определя с акт на министъра на отбраната съгласувано с министъра на външните работи.

Чл. 70. (1) В случаите по чл. 67, ал. 1, т. 3 военнослужещите изпълняват военна служба във или към щабове или органи на международни организации или във връзка с участието на Република България в международни договори и инициативи.

(2) Статусът на военнослужещите, назначени на длъжности по чл. 67, ал. 1, т. 3, се определя за всеки конкретен случай в съответствие с международните договори, по които Република България е страна, постигнатите конкретни договорености с приемащата страна и изискванията за заемането на съответната длъжност, както и с националното законодателство.

(3) Подборът на военнослужещите за назначаване на длъжностите по чл. 67, ал. 1, т. 3 се извършва при условия и по ред, определени с акт на министъра на отбраната.

(4) Военнослужещите изпълняват служебните си задължения в съответствие със съществуващите правилници за вътрешния ред в приемащата организация и длъжностната характеристика за заеманата длъжност.

(5) В заповедта за назначаване се определя длъжностното лице, което изпълнява функциите на непосредствен командир (началник) на военнослужещия за срока на изпълнение на длъжността извън територията на страната.

(6) Срокът на командироване на лицата по чл. 67, ал. 1, т. 3 се определя в съответствие с изискванията и правилата на приемащата държава за конкретната длъжност или по взаимна договореност между нея и Министерството на отбраната.

Чл. 71. Финансовото осигуряване на военнослужещите, назначени на длъжности по чл. 67, ал. 1, се урежда с акт на Министерския съвет.

Раздел VIII

Прекратяване на договора за военна служба, освобождаване от длъжност и от военна служба

Чл. 72. Военнослужещите се освобождават от длъжност при:

1. преназначаване на друга длъжност;
2. вземане в специален щат или във временен задграничен щат на министъра на отбраната;
3. прекратяване на договора за военна служба.

Чл. 73. (1) Договорът за военна служба се прекратява със заповед на министъра на отбраната или на оправомощено от него длъжностно лице за освобождаване от военна служба.

(2) В заповедта по ал. 1 задължително се посочват:

1. длъжностното лице, което я издава;
2. правните и фактическите основания за прекратяване на договора за военна служба;
3. разпоредителна част, която съдържа:
  - а) права и задължения, ред за изпълнение;
  - б) разпоредби за зачисляване на военен отчет или за снемане от отчет;
  - в) срок за сдаване на длъжността;
  - г) имуществени последици от прекратяване на договора за военна служба;
  - д) срок и ред за обжалване на заповедта.

(3) Срокът за сдаване на длъжността може да бъде от 3 работни дни до два месеца в зависимост от спецификата на длъжността.

(4) Заверени копия от заповедта по ал. 1 се изпращат до всички командни инстанции по низходящ команден ред.

(5) Ръководителят на съответната структура по управление на човешките ресурси (по личния състав) запознава военнослужещия със съдържанието на заповедта и със срока за сдаване на длъжността срещу подпис.

(6) Срокът за сдаване на длъжността започва да тече от първия работен ден, следващ запознаването на военнослужещия със заповедта.

(7) След сдаване на длъжността командирът (началникът) на военното формирование или ръководителят на съответната структура връчва заповедта за освобождаване от военна служба при условията и по реда на чл. 170 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България. В случаите по чл. 170, ал. 2, изречение второ от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България заповедта се счита за връчена с удостоверяването на отказа или с получаването на препоръчано писмо с обратна разписка.

(8) Командирът (началникът) на военното формирование или ръководителят на съответната структура издава заповед за отчисляване на военнослужещия от списъчния състав на формированието считано от деня на връчване на заповедта по ал. 7.

(9) Ръководителят на съответната структура по управление на човешките ресурси (по личния състав) връчва на военнослужещия заверено копие от заповедта за отчисляване от списъчния състав на формированието.

(10) Когато в мотивите на заповедта за прекратяване на договора за военна служба се съдържат факти и сведения, съставляващи класифицирана информация, на военнослужещия се връчва препис-извлечение от заповедта, който не съдържа такава информация.

(11) Копие от заповедите по ал. 1 и 8 се изпраща в съответното военно окръжие в 30-дневен срок.

Чл. 74. (1) Прекратяване на договора за военна служба и освобождаване от военна служба на основание чл. 162, т. 1 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България (по взаимно съгласие на страните) се извършва при спазване на следната процедура:

1. военнослужещият подава рапорт по команден ред до длъжностното лице, което има право да прекрати договора за военна служба;

2. рапортът, придружен с кадрова справка, се изпраща по команден ред;

3. всяка командна инстанция отразява своето становище на гърба на рапорта или на отделен лист, който се завежда към рапорта;

4. рапортът се завежда в деловодството на длъжностното лице, което има право да прекрати договора за военна служба; от датата на завеждане на рапорта тече 30-дневен срок за вземане на отношение по рапорта и за уведомяване на военнослужещия;

5. длъжностното лице, което има право да прекрати договора за военна служба, взема отношение по рапорта и уведомява военнослужещия в срока по т. 4;

6. при положително становище към рапорта се изготвя проект на заповед за прекратяване на договора за военна служба.

(2) В случай че заповедта не бъде връчена на военнослужещия в 30-дневен срок от завеждането на рапорта, се счита, че предложението не е прието.

(3) Предложение за прекратяване на договора за военна служба по взаимно съгласие може да отправи и длъжностното лице, което има право да прекрати договора. Предложението се отправя лично до военнослужещия и му се връчва срещу подпис от ръководителя на структурата по управление на човешките ресурси (по личния състав) във военното формирование или в съответната структура с отбелязване датата на връчване. Ако в 30-дневен срок от получаване на предложението военнослужещият не вземе отношение по него и не уведоми писмено длъжностното лице за съгласието си, се счита, че предложението не е прието.

Чл. 75. Прекратяване на договора за военна служба и освобождаване от военна служба на основание чл. 162, т. 1а от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България (с изтичане на уговорения срок) се извършва при спазване на следната процедура:

1. по реда на чл. 66 се взема решение за прекратяване на договора;

2. министърът на отбраната или оправомощено от него длъжностно лице издава заповед, с която договорът се прекратява и военнослужещият се освобождава от военна служба;

3. екземпляри от заповедта по т. 2 се изпращат до всички командни инстанции по низходящ команден ред;

4. към момента на изтичане срока на договора военнослужещият следва да е сдал длъжността.

Чл. 76. (1) Прекратяване на договора за военна служба и освобождаване от военна служба на основание чл. 162, т. 2 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България (при навършване на пределна възраст от военнослужещия) се извършва при спазване на следната процедура:

1. командирите (началниците) на военни формирования или ръководителите на структури до 31 октомври на предходната година изготвят списък на военнослужещите, които навършват пределна възраст за притежаваното военно звание през следващата година, и го представят по команден ред до длъжностното лице, което има право да прекрати договорите им за военна служба;

2. за прекратяване на договора за военна служба и освобождаване от военна служба се издава заповед, с която договорът се прекратява и военнослужещият се освобождава от военна служба считано от датата на навършване на пределната възраст.

(2) При промяна на военното звание на военнослужещия командирът (началникът) на военното формирование или ръководителят на съответната структура изпраща донесение по команден ред до структурата по управление на човешките ресурси (по личния състав), обслужваща длъжностното лице, което има право да освободи военнослужещия от военна служба, за заличаването му от списъка по ал. 1, т. 1.

(3) В случаите по чл. 160, ал. 3 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България военнослужещите могат да продължат да заемат длъжностите до навършване на 60 години по предложение на началниците на военните академии и висшите военни училища или

ръководителите на съответните структури. Предложенията се изпращат до структурата по управление на човешките ресурси към министъра на отбраната не по-късно от 3 месеца преди датата на навършване на пределната възраст. Решение се взема за всеки конкретен случай от министъра на отбраната.

(4) Договорът за военна служба на военнослужещ, който е навършил пределна възраст за притежаваното военно звание, се прекратява независимо дали е придобил право на пенсия по чл. 69 от Кодекса за социално осигуряване.

Чл. 77. (1) Прекратяване на договора за военна служба и освобождаване от военна служба на основание чл. 162, т. 3 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България (при настъпила негодност за военна служба или психологична непригодност) се извършва въз основа на експертно решение на военномедицинските органи или заключение на органите по чл. 141, ал. 3 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, което е окончателно и не подлежи на обжалване.

(2) Експертното решение или заключението по ал. 1 се изпраща до длъжностното лице, което има право да прекрати договора за военна служба и да освободи военнослужещия от военна служба.

(3) Заповедта за прекратяване на договора за военна служба и освобождаване от военна служба се издава от министъра на отбраната или от оправомощено от него длъжностно лице не по-късно от 30 дни от датата на издаване на експертното решение или заключението по ал. 1.

Чл. 78. (1) Прекратяване на договора за военна служба и освобождаване от военна служба на основание чл. 162, т. 4 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България (при преминаване на платена изборна длъжност с изключение на случаите по чл. 187, ал. 3 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България) се извършва при спазване на следната процедура:

1. военнослужещият, избран на платена изборна длъжност, е длъжен да представи по местослужене документ за избора в 5-дневен срок от датата на избора;

2. командирът (началникът) на военното формирование или ръководителят на съответната структура издава заповед за прекратяване на договора за военна служба и освобождава от военна служба военнослужещия.

(2) В случаите, когато прекратяването на договора не е в неговите правомощия, командирът (началникът) на военното формирование или ръководителят на съответната структура в 3-дневен срок изготвя предложение и го изпраща по команден ред до длъжностното лице, което има право да прекрати договора за военна служба и да освободи от военна служба военнослужещия.

Чл. 79. (1) Прекратяване на договора за военна служба и освобождаване от военна служба на основание чл. 162, т. 5 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България (при отказ на военнослужещия да приеме предложената му длъжност по реда на чл. 206, ал. 3 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България) се извършва при спазване на следната процедура:

1. след изтичане срока на договора по чл. 206, ал. 1 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България на военнослужещия се предлага длъжност, съответстваща на притежаваното военно звание и квалификация;

2. при отказ на военнослужещия да приеме предложената му длъжност командирът (началникът) на военното формирование или ръководителят на съответната структура издава заповед за прекратяване на договора за военна служба и за освобождаване от военна служба на военнослужещия.

(2) В случаите, когато прекратяването на договора по ал. 1 не е в правомощията на командира (началника) на военното формирование или на ръководителя на съответната структура, се прилага процедурата по чл. 78, ал. 2.

Чл. 80. (1) За прекратяване на договора за военна служба и за освобождаване от военна служба на основание чл. 162, т. 6 от Закона за отбраната и въоръжените на Република България (поради неявяване на военнослужещия за заемане на длъжността в срока по чл. 172, ал. 2 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България) се изпраща донесение от командира (началника) на военното формирование или от ръководителя на съответната структура директно до длъжностното лице, в чиито правомощия е прекратяването на договора за военна служба.

(2) Заповедта за прекратяване на договора за военна служба и за освобождаване от военна служба на военнослужещия се издава от министъра на отбраната или от оправомощено от него длъжностно лице, в чиито правомощия е прекратяването на договора за военна служба.

Чл. 81. (1) За прекратяване на договора за военна служба и за освобождаване от военна служба на основание чл. 162, т. 7 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България (поради смъртта на военнослужещия) командирът (началникът) на военното формирование или ръководителят на съответната структура изпраща донесение, придружено с копие на акт за смърт, в 7-дневен срок от датата на получаване на акта за смърт.

(2) Донесението по ал. 1 се изпраща директно до структурата по управление на човешките ресурси (по личния състав) на длъжностното лице, което има право да прекрати договора за военна служба и да освободи военнослужещия от военна служба.

(3) Длъжностното лице по ал. 2 издава заповед за прекратяване на договора за военна служба и освобождаване от военна служба, с която военнослужещият се сменя от отчет считано от датата на смъртта.

Чл. 82. (1) За прекратяване на договора за военна служба и освобождаване от военна служба на основание чл. 163 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България (с писмено предизвестие на военнослужещия) военнослужещият подава рапорт до министъра на отбраната, съответно до оправомощените от него длъжностни лица по чл. 161, т. 2 и 3 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България.

(2) Рапортът по ал. 1, придружен с кадрова справка, се изпраща от командира на военното формирование или от ръководителя на съответната структура директно до длъжностното лице, в чиито правомощия е прекратяването на договора за военна служба и освобождаването от военна служба.

(3) С рапорта военнослужещият уведомява длъжностното лице, в чиито правомощия е прекратяването на договора за военна служба и освобождаването от военна служба, че след изтичането на срока на предизвестие то едностранно прекратява договора.

(4) Срокът на предизвестие то е 3 месеца и започва да тече от деня, следващ получаването на предизвестие то.

(5) Предизвестие то може да бъде оттеглено до изтичането му със съгласие то на министъра на отбраната, съответно на оправомощените от него длъжностни лица по чл. 161, т. 2 и 3 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България. Оттеглянето се извършва с рапорт по предвидения в ал. 2 ред.

(6) Договорът за военна служба се прекратява със заповед на министъра на отбраната или на оправомощеното от него длъжностно лице след изтичане срока на предизвестие то.

Чл. 83. (1) Военнослужещите, чиито договори за военна служба се прекратяват на основание чл. 164 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, се

вземат в разпореждане по специален щат на министъра на отбраната и им се отправя писмено предизвестие.

(2) С предизвестие си по ал. 1 министърът на отбраната или оправомощеното от него длъжностно лице уведомява военнослужещия, че са налице законоустановени основания, поради което едностранно прекратява договора за военна служба след изтичане срока на предизвестие.

(3) Срокът на предизвестие е 6-месечен, освен ако в решението на Народното събрание по чл. 164, т. 1 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България е определен друг срок.

(4) В срока на предизвестие военнослужещият сдава длъжността и ползва правото си по чл. 226е, ал. 2 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България.

(5) Предизвестие се връчва на военнослужещия срещу подпис с отбелязване датата на връчване. Срокът на предизвестие започва да тече от деня, следващ получаването му.

(6) Предизвестия не се връчват на военнослужещите, които са в отпуск поради временна неработоспособност.

(7) Предизвестията на материалноотговорните лица се връчват след окончателното сдаване на материалните средства, а на членовете на ликвидационната комисия - след утвърждаването на акта за ликвидация на военното формирование или съответната структура.

(8) Договорът за военна служба се прекратява и военнослужещият се освобождава от военна служба със заповед на министъра на отбраната или на оправомощено от него длъжностно лице след изтичане срока на предизвестие.

Чл. 84. (1) Прекратяване на договора за военна служба и освобождаване от военна служба на основание чл. 164, т. 1 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България (поради организационно-щатни промени или при пълна или частична ликвидация въз основа на акт на Министерския съвет или при съкращаване числеността на въоръжените сили или на отделни техни формирования по решение на Народното събрание) се извършва при наличието на едно от следните условия:

1. решение на Народното събрание за съкращаване числеността на въоръжените сили или на отделни техни формирования и издадена заповед на министъра на отбраната, с която се организира изпълнението на решението на Народното събрание;

2. акт на Министерския съвет за пълна или частична ликвидация и издадена заповед на министъра на отбраната, с която се организира изпълнението на акта на Министерския съвет;

3. заповед на министъра на отбраната за извършване на организационно-щатни промени в Министерството на отбраната, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и Българската армия в изпълнение на акт на Министерския съвет и утвърдено длъжностно разписание.

(2) С влизането в сила на акта по ал. 1 военнослужещите, чиито длъжности са съкратени, се предлагат от командирите (началниците) на военни формирования или от ръководителите на съответните структури за отправяне на предизвестие за прекратяване на договора за военна служба и освобождаване от военна служба на основание чл. 164, т. 1 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България.

Чл. 85. (1) Прекратяване на договора за военна служба и освобождаване от военна служба на основание чл. 164, т. 2 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България (при промяна в изискванията за заемане на длъжността по Класификатора на длъжностите на военнослужещите в Министерството на отбраната, в структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и в Българската армия, на които военнослужещият не отговаря) се извършва при наличието на акт на Министерския съвет на Република България за

промяна в изискванията за заемане на длъжността.

(2) При промяна на изискванията за заемане на длъжността съответната структура по управление на човешките ресурси (по личния състав) установява съответствието на военнослужещия с променените изисквания за длъжността, като съставя протокол, който се утвърждава от командира (началника) или от ръководителя на съответна структура.

(3) При установяване на несъответствие командирът (началникът) на военното формирование или ръководителят на съответната структура предлага военнослужещия за отправяне на предизвестие за прекратяване на договора за военна служба и освобождаване от военна служба на основание чл. 164, т. 2 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България.

Чл. 86. (1) Прекратяване на договора за военна служба и освобождаване от военна служба на основание чл. 164, т. 3 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България (поради изтичане на максималния срок за престояване в старши офицерски звания и невъзможност на военнослужещия да се предложи длъжност, изискваща по-високо военно звание и съответстваща на образованието и професионалната му квалификация) се извършва при наличие на следната процедура:

1. командирът (началникът) на военното формирование или ръководителят на съответната структура запознава срещу подпис военнослужещия с решението на съответната комисия за кариерно развитие на военнослужещите със старши офицерски звания за липсата на възможност да му бъде предложена длъжност, изискваща по-високо военно звание и съответстваща на образованието и на професионалната му квалификация;

2. в 5-дневен срок след запознаването командирът (началникът) на военното формирование или ръководителят на съответната структура издава заповед за прекратяване на договора за военна служба и за освобождаване от военна служба.

(2) В случаите, когато прекратяването на договора не е в правомощията на командира (началника) на военното формирование или на ръководителя на съответната структура, се прилага процедурата по чл. 78, ал. 2.

Чл. 87. Прекратяване на договора за военна служба и освобождаване от военна служба на основание чл. 164, т. 4 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България (поради изтичане на максималния срок за престояване в длъжност и невъзможност да се предложи длъжност, съответстваща на образованието и на професионалната квалификация на военнослужещия) се извършва по реда на чл. 86.

Чл. 88. (1) Прекратяване на договора за военна служба и освобождаване от военна служба на основание чл. 164, т. 5 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България (поради придобиване право на пенсия при условията на чл. 69 от Кодекса за социално осигуряване) се извършва от министъра на отбраната, съответно от оправомощено от него длъжностно лице, по мотивирано предложение на командира (началника) на военното формирование или на ръководителя на съответната структура.

(2) Предложението по ал. 1, придружено със справка за осигурителен стаж и кадрова справка, се изпраща по команден ред до министъра на отбраната или до оправомощеното от него длъжностно лице.

(3) Длъжностното лице по ал. 2 се произнася по предложението в 30-дневен срок от получаването му.

(4) При положително решение длъжностното лице по ал. 2 издава заповед, с която военнослужещият се освобождава от заеманата длъжност, взема се в разпореждане по специален щат и му се отправя писмено предизвестие за прекратяване на договора за военна служба и освобождаване от военна служба.

(5) В срока на предизвестията военнослужещият с дава числящото му се имущество и ползва правото си по чл. 226е, ал. 2 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България.

Чл. 89. (1) Прекратяване на договора за военна служба и освобождаване от военна служба без предизвестие на основание чл. 165, т. 1 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България (при отпадане на основанието за приемане на военна служба по чл. 141, ал. 1, т. 6, с изключение на случаите по чл. 141, ал. 5 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България) се извършва, при условие че е налице влязъл в сила акт за придобиване на друго освен българско гражданство от военнослужещия.

(2) Договорът за военна служба в случаите по ал. 1 се прекратява и военнослужещият се освобождава от военна служба при спазване на следната процедура:

1. командирът (началникът) или ръководителят на съответна структура изготвя предложение за прекратяване на договора за военна служба и за освобождаване от военна служба, към което прилага копие от акта по ал. 1;

2. предложението се изпраща по команден ред до длъжностното лице, в чиито правомощия е прекратяването на договора за военна служба и освобождаването от военна служба.

Чл. 90. (1) За прекратяване на договора за военна служба и за освобождаване от военна служба на основание чл. 165, т. 2 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България (когато след приемането на военна служба лицето не завърши обучението за придобиване на военна квалификация) се изпраща донесение от длъжностното лице, отговорно за провеждане на обучението, до командира (началника) на военното формирование или до ръководителя на съответната структура, където служи военнослужещият.

(2) Командирът (началникът) на военното формирование или ръководителят на съответната структура издава заповед за прекратяване на договора за военна служба и за освобождаване от военна служба.

(3) В случаите, когато прекратяването на договора по ал. 1 не е в правомощията на командира (началника) на военното формирование или на ръководителя на съответната структура, се прилага процедурата по чл. 78, ал. 2.

Чл. 91. Договорът за военна служба се прекратява и военнослужещият се освобождава от военна служба на основание чл. 165, т. 3 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България от датата на връчване на заповедта за налагане на дисциплинарно наказание "уволнение".

Чл. 92. (1) Договорът за военна служба се прекратява и военнослужещият се освобождава от военна служба на основание чл. 165, т. 4 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България от датата на регистриране на военнослужещия като кандидат за изборна длъжност от политическа партия или коалиция в избори за президент, вицепрезидент на Република България, народни представители, членове на Европейския парламент от Република България, общински съветници или кметове.

(2) В случаите по ал. 1 командирът (началникът) на военното формирование или ръководителят на съответната структура издава заповед за прекратяване на договора за военна служба и за освобождаване от военна служба, а когато прекратяването на договора не е в неговите правомощия, се прилага процедурата по чл. 78, ал. 2.

Чл. 93. (1) Прекратяване на договора за военна служба и освобождаване от военна служба на основание чл. 165, т. 5 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България (при установяване на несъвместимост по чл. 188 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България) се извършва със заповед на командира

(началника) на военното формирование или на ръководителя на съответната структура.

(2) В случаите, когато прекратяването на договора по ал. 1 не е в правомощията на командира (началника) на военното формирование или на ръководителя на съответната административна структура, се прилага процедурата по чл. 78, ал. 2.

Чл. 94. (1) Договорът за военна служба се прекратява и военнослужещият се освобождава от военна служба на основание чл. 165, т. 7 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България със заповед на командира (началника) на военното формирование или на ръководителя на съответната структура в 5-дневен срок от получаване на документа, удостоверяващ отказ за издаване на разрешение за достъп до класифицирана информация, за отнемане на разрешение за достъп до класифицирана информация или отказа на военнослужещия да подаде документи за проучване при условията и по реда на Закона за защита на класифицираната информация.

(2) В случаите, когато военнослужещият обжалва отказа за издаване или отнемане на разрешението за достъп до класифицирана информация в законоустановения срок, срокът за издаване на заповедта по ал. 1 започва да тече след получаването на решението по жалбата.

(3) При отказ на военнослужещия да подаде документи за проучване при условията и по реда на Закона за защита на класифицираната информация се съставя протокол от беседа, която се провежда от командира (началника) на военното формирование или от ръководителя на съответната структура в присъствието на двама свидетели, единият от които е длъжностното лице по сигурността на информацията на военното формирование или на съответната структура.

(4) В случаите, когато прекратяването на договора по ал. 1 не е в правомощията на командира (началника) на военното формирование или на ръководителя на съответната структура, се прилага процедурата по чл. 78, ал. 2.

Чл. 95. (1) Прекратяване на договора за военна служба и освобождаване от военна служба на основание чл. 165, т. 8 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България (при изтичане на максималния срок за престояване в старши офицерски звания и отказ на военнослужещия да заеме предложената му длъжност, изискваща по-високо военно звание и съответстваща на образованието и професионалната му квалификация) се извършва при спазване на следната процедура:

1. ръководителят на структурата по управление на човешките ресурси (по личния състав) на военното формирование или на съответната структура запознава военнослужещия с решението на съответната комисия за кариерно развитие на военнослужещите със старши офицерски звания, с което му се предлага длъжност, изискваща по-високо военно звание и съответстваща на образованието и професионалната му квалификация;

2. при отказ на военнослужещия да заеме предложената длъжност по т. 1, удостоверен с протокол от проведена беседа, командирът (началникът) на военното формирование или ръководителят на съответната структура издава заповед за прекратяване на договора за военна служба и за освобождаване на военнослужещия от военна служба.

(2) В случаите, когато прекратяването на договора по ал. 1 не е в правомощията на командира (началника) на военното формирование или на ръководителя на съответната структура, се прилага процедурата по чл. 78, ал. 2.

Чл. 96. (1) Прекратяване на договора за военна служба и освобождаване от военна служба на основание чл. 165, т. 9 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България (при изтичане на максималния срок за престояване в длъжност и отказ на военнослужещия да заеме предложената му длъжност, съответстваща на неговите образование и професионална квалификация) се извършва при спазване на следната процедура:

1. ръководителят на структурата по управление на човешките ресурси (по личния състав) на военното формирование или на съответната структура запознава военнослужещия с решението на съответната комисия за кариерно развитие на военнослужещите по чл. 53, ал. 1 или чл. 58, ал. 2, с което му се предлага длъжност, съответстваща на образованието и професионалната му квалификация;

2. при отказ на военнослужещия да заеме предложената длъжност по т. 1, удостоверен с протокол от проведена беседа, командирът (началникът) на военното формирование или ръководителят на съответната структура издава заповед за прекратяване на договора за военна служба и освобождаване на военнослужещия от военна служба.

(2) В случаите, когато прекратяването на договора по ал. 1 не е в правомощията на командира (началника) на военното формирование или на ръководителя на съответната структура, се прилага процедурата по чл. 78, ал. 2.

Чл. 97. (1) Прекратяване на договора за военна служба и освобождаване от военна служба на основание чл. 169 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България от военнослужещи, придобили право на пенсия при условията на чл. 69 от Кодекса за социално осигуряване, се извършва при спазване на следната процедура:

1. военнослужещият подава рапорт по команден ред, придружен със справка за осигурителния му стаж и кадрова справка; в рапорта военнослужещият изявява желанието си или нежеланието си да се ползва от правото си по чл. 226е, ал. 2 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България;

2. министърът на отбраната или оправомощено от него длъжностно лице по чл. 161, т. 2 и 3 в двуседмичен срок от датата на завеждане на рапорта в регистратурата издава заповед за прекратяване на договора за военна служба и освобождаване на военнослужещия от военна служба.

(2) В случаите, когато военнослужещите ползват правото по чл. 226е, ал. 2 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, се вземат в разпореждане по специален щат на министъра на отбраната за времето на курса.

Чл. 98. (1) При отмяна на освобождаването от военна служба от съда военнослужещият получава обезщетение за времето, през което е останал без работа, но за не повече от 6 месеца, след представяне на документ от Агенцията по заетостта или писмена декларация, че не е работил по трудово или по служебно правоотношение през този период. Когато през това време военнослужещият е работил на по-нископлатена работа, той има право на разликата във възнагражденията.

(2) Командирът (началникът) на военното формирование или ръководителят на съответната структура, където е възстановен военнослужещият:

1. издава заповед, с която възстановява военнослужещия, или изготвя писмено предложение до длъжностното лице, което има право да възстанови военнослужещия на заеманата или на друга подходяща длъжност;

2. изготвя писмено донесение по команден ред до длъжностното лице, имащо правомощия да издаде заповед за възстановяване на военнослужещия, ако длъжността, на която трябва да бъде възстановен, е съкратена или са променени изискванията за заемането ѝ, на които военнослужещият не отговаря, и няма друга подходяща длъжност; към донесението се прилага протокол от проведената беседа;

3. структурата по управление на човешките ресурси (по личния състав) към длъжностното лице, имащо правомощия да издаде заповед за възстановяване, предлага на военнослужещия подходяща длъжност в подчинените структури срещу подпис.

(3) Длъжностното лице, имащо право да възстанови военнослужещия, издава заповед, с

която обявява решението на съда и възстановява военнослужещия на длъжност считано от влизането в сила на съдебното решение. Военнослужещият, който в момента заема тази длъжност, се освобождава от нея и се назначава на друга подходяща длъжност или се взема в специален щат на министъра на отбраната до осигуряването на подходяща длъжност.

(4) В случай че длъжността, която е заемал военнослужещият преди освобождаването му от военна служба, е съкратена и не може да му бъде предложена подходяща вакантна длъжност или е отказал да заеме предложената му такава длъжност, военнослужещият се взема в щат на министъра на отбраната за отправяне на предизвестие за прекратяване на договора за военна служба и освобождаване от военна служба на основание чл. 164, т. 1 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България.

(5) В случай че изискванията за длъжността, която е заемал военнослужещият преди освобождаването от военна служба, са променени и той не отговаря на тях и не може да му бъде предложена подходяща вакантна длъжност или е отказал да заеме предложената му длъжност, военнослужещият се взема в щат на министъра на отбраната за отправяне на предизвестие за прекратяване на договора за военна служба и освобождаване от военна служба на основание чл. 164, т. 2 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България. За прекратяване на договора за военна служба се прилага процедурата по чл. 85.

Чл. 99. Министърът на отбраната със заповед обявява всеки специален щат и определя условията, на които следва да отговарят военнослужещите, за да се вземат в него.

Раздел IX

Ред за разрешаване и ползване на отпуските от военнослужещите. Отлагане и прекъсване на отпуските

Чл. 100. (1) За ползването на платените годишни отпуски от военнослужещите се изготвя план-график.

(2) План-графикът се изготвя с отчитане желанията на военнослужещите, годишните задачи на формирането и възможностите за пълноценното използване на почивната база, санаториалните и профилактичните заведения към Министерството на отбраната.

(3) План-графикът се изготвя до 30 ноември на предходната година и се утвърждава от командира (началника) на военното формирование или от ръководителя на съответната структура.

Чл. 101. Командирите (началниците) или ръководителите на структури при необходимост могат да разрешават ползването на платените годишни отпуски извън посоченото в план-графика време, но в рамките на календарната година.

Чл. 102. (1) Военнослужещият ползва платен годишен отпуск след подаване на писмен рапорт по команден ред или след изготвяне на писмен доклад от непосредствения командир (началник) до командира (началника) или до ръководителя на съответната структура, който разрешава отпуска.

(2) На основание на рапорта или доклада по ал. 1 се изготвя заповед, в която задължително се посочват времето на отпуска, точният адрес на местопребиваването по време на ползването на платения годишен отпуск, начинът, по който да бъде уведомен при необходимост, както и военнослужещият, който ще изпълнява задълженията му по време на неговото отсъствие.

Чл. 103. (1) Когато възникне право за ползване на друг вид платен отпуск по време на ползването на платения годишен отпуск, ползването на платения годишен отпуск от военнослужещия се прекъсва по писмен доклад на военнослужещия или на прекия му

началник.

(2) Ползването на платения годишен отпуск може да се прекъсва еднократно с писмена заповед на командира (началника) или на ръководителя на съответната структура, разрешил отпуска, в която се посочват:

1. основанието за прекъсването;
2. времето и мястото за явяване на военнослужещия.

(3) Уведомяването на военнослужещия за прекъсване на платения му годишен отпуск се извършва по реда на уставите на въоръжените сили.

(4) При прекъсване на платения годишен отпуск по ал. 2 пътуването на военнослужещите до мястото на явяване и обратно до мястото на ползване на отпуска е за сметка на Министерството на отбраната.

(5) Остатъкът от отпуска се ползва веднага след отпадане на основанието за прекъсване въз основа на заповед на съответния командир (началник) или ръководител на структура.

Чл. 104. На длъжностите за военнослужещи жени, които ползват отпуск поради бременност и раждане, за времето на ползване на отпуска могат да се назначат военнослужещи по реда на чл. 44.

Чл. 105. (1) Военнослужещите имат право на отпуск за временна неработоспособност в размер, определен от военномедицинските експертни органи или от органите на експертизата на работоспособността в съответствие с Наредбата за медицинската експертиза на работоспособността, приета с Постановление № 99 на Министерския съвет от 2005 г. (обн., ДВ, бр. 47 от 2005 г.; изм. и доп., бр. 89 и 96 от 2005 г. и бр. 23 от 2007 г.).

(2) Военнослужещите, ползвали максималния размер на отпуска поради временна неработоспособност по Наредбата за медицинска експертиза на работоспособността, се представят пред Централната военна медицинска комисия за определяне на годността за военна служба по ред, определен с наредба на министъра на отбраната.

(3) Решението по ал. 2 се изпраща до командирите (началниците) на военните формирования, където служат военнослужещите, или до ръководителя на съответната структура.

Чл. 106. (1) Отпускът за временна неработоспособност прекъсва друг вид разрешен отпуск.

(2) По време на отпуск за временна неработоспособност военнослужещите не могат да бъдат освобождавани от военна служба освен по взаимно съгласие на страните при навършване на пределна възраст или при налагане на дисциплинарно наказание "уволнение".

Чл. 107. За ползването на другите законоустановени платени отпуски военнослужещите прилагат към рапорта си документите, даващи право на такъв отпуск.

Чл. 108. (1) За ползването на неплатен отпуск с продължителност до 30 дни в една календарна година военнослужещите подават рапорт до съответния командир (началник) на военно формирование или до ръководителя на съответната структура.

(2) Неплатеният отпуск се разрешава по преценка на командирите (началниците) или ръководителите на структури при важни лични или семейни нужди и ако интересите на службата позволяват това.

(3) Неплатен отпуск може да се ползва, след като вече е използван полагащият се платен отпуск.

Чл. 109. (1) За ползването на неплатен отпуск с продължителност до 6 месеца веднъж за целия период на службата военнослужещите подават рапорт по команден ред до министъра на

отбраната.

(2) Отпускът по ал. 1 може да се ползва, ако военнослужещите са прослужили не по-малко от 10 години в Министерството на отбраната, в структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и в Българската армия.

(3) Отпускът по ал. 1 може да се ползва еднократно.

(4) Отпускът по ал. 1 се отразява в азбучната служебна карта на военнослужещия.

Раздел X

Обучение и квалификация на военнослужещите и цивилните служители

Чл. 110. (1) Военнослужещите имат право да кандидатстват и да се обучават за придобиване на образователно-квалификационна степен във военни и граждански висши училища, академии и колежи в страната и в чужбина.

(2) За обучение във военни и граждански висши училища или академии в страната военнослужещите могат да кандидатстват и да се обучават за придобиване на образователно-квалификационна степен след получаване на разрешение от министъра на отбраната.

(3) Рапорт за разрешение по ал. 2 се подава по команден ред до министъра на отбраната, придружен с обосновано становище за необходимостта от обучението от съответния командир (началник) или ръководител.

(4) Военнослужещите, получили разрешение и приети за обучение по ал. 2, ползват допълнителен платен отпуск за кандидатстване и обучение във висшите военни граждански училища или академии при условията на чл. 197, ал. 3 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България.

(5) Военнослужещите, които не са получили разрешение за обучение за придобиване на образователно-квалификационна степен във висши граждански и военни училища или академии в страната, могат да се обучават за собствена сметка, без да ползват допълнителен платен отпуск при условията на ал. 4.

Чл. 111. (1) Офицерите могат да кандидатстват за обучение за придобиване на образователно-квалификационна степен "магистър" във военна академия по специалности от професионално направление "Военно дело" и по специалности от професионално направление "Национална сигурност", ако притежават военно звание "капитан" ("капитан-лейтенант"), в което са престояли не по-малко от две години, или по-високо военно звание.

(2) Офицери могат да кандидатстват за обучение във военни академии не по-късно от навършване на 38-годишна възраст за редовна форма на обучение и 43-годишна възраст за заочна и дистанционна форма на обучение, а в генералщабен курс или в курс със статут, приравнен на него - не по-късно от навършване на 49-годишна възраст.

(3) Изискванията на ал. 1 и 2 следва да са налице към 31 декември в годината на кандидатстване.

(4) Военнослужещите, които се обучават във военни академии в редовна форма на обучение, се вземат в специален щат на министъра на отбраната за срока на обучението.

Чл. 112. (1) Офицери с висше медицинско образование могат да кандидатстват за придобиване на медицинска специалност най-рано две години след приемане на военна служба.

(2) Военнослужещите, на които е разрешено да се обучават по специалността "Право" и които са се дипломирали и са определени за назначаване на длъжности, изискващи

юридическа правоспособност, се назначават в специален щат на министъра на отбраната за преминаване на стаж като стажант-юрист.

Чл. 113. Военнослужещите могат да кандидатстват и да се обучават за придобиване на образователна и научна степен "доктор" след разрешение от министъра на отбраната при условията и по реда, определени с правилниците за устройството и дейността на съответните военни и граждански висши училища или академии в страната.

Чл. 114. Военнослужещите могат да се обучават във военни училища, академии и колежи в чужбина при условия и по ред, определени от министъра на отбраната в съответствие със споразуменията за военно сътрудничество в областта на обучението.

Чл. 115. (1) Придобитото образование във военни училища, академии и колежи в чужбина се признава при условия и по ред, определени с акт на Министерския съвет.

(2) Министърът на отбраната със своя заповед приравнява квалификацията, придобита във военни училища, академии и колежи в чужбина, към квалификацията, която се получава във военните академии и висшите военни училища в страната.

Чл. 116. (1) Войниците (матросите) могат да се обучават в професионалните сержантски (старшински) колежи след прослужване на 3 години военна служба и номиниране от преките си командири (началници).

(2) Кандидатите по ал. 1 подават рапорт по команден ред.

(3) За времето на обучението в професионалните сержантски (старшински) колежи военнослужещите се освобождават от длъжност и се вземат в специален щат на министъра на отбраната.

Чл. 117. (1) Военнослужещите могат да се обучават в курсове за придобиване, повишаване на квалификацията и за преквалификация.

(2) Условията и редът за разработване и планиране на курсовете по ал. 1, както и за кандидатстване за обучение в тях се определят с акт на министъра на отбраната.

(3) Офицерите могат да се обучават в генералщабен курс или в курс със статут, приравнен на него, ако притежават военно звание "полковник" ("капитан I ранг"), в което са престояли не по-малко от две години.

(4) В "стратегически курс" могат да се обучават офицерите от кариерно поле "командно" с военно звание "подполковник" и офицери с военно звание "полковник" от кариерно поле "логистично и инженерно-техническо", "комуникационно-информационно", "административно" и "професионално", ако са престояли не по-малко от две години в това звание.

(5) В курс по мениджмънт на отбраната могат да се обучават офицерите с военно звание "подполковник", ако са престояли не по-малко от две години в това звание.

(6) В курс за офицерски кандидат могат да се обучават военнослужещи с военно звание "старшина" ("мичман"), ако са престояли не по-малко от една година в това звание.

Чл. 118. (1) Обучението, квалификацията и професионалната подготовка на цивилните служители от Министерството на отбраната, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и Българската армия се извършват във военни и граждански висши училища, академии, колежи и центрове в страната и в чужбина.

(2) Цивилните служители, завършили граждански училища, чиито функционални задължения изискват допълнителна квалификация, която се придобива във военна академия или военно висше училище, преминават курс за придобиването ѝ.

Чл. 119. (1) Цивилните служители имат право с разрешение на органа по назначаването или на работодателя да кандидатстват и да се обучават във военни и граждански училища, академии и центрове в страната и в чужбина в съответствие със споразуменията за

сътрудничество в областта на обучението.

(2) Цивилните служители по служебни правоотношения, които заемат ръководни длъжности в Министерството на отбраната, се обучават в курс по мениджмънт на отбраната.

(3) Цивилните служители с разрешение на органа по назначаването или на работодателя могат да се обучават във:

1. задочна форма на обучение - във военни академии, военни и граждански висши училища в страната и в чужбина, за придобиване на образователна и научна степен "доктор";

2. задочна и дистанционна форма на обучение - във военни академии, военни и граждански висши училища в страната, за придобиване на образователно-квалификационна степен по гражданска специалност.

Чл. 120. Цивилните служители могат да кандидатстват и да се обучават за придобиване на образователната и научна степен "доктор" след разрешение от министъра на отбраната по предложение на работодателя или на ръководителя на съответната структура при условията и по реда, определени с правилниците за устройството и дейността на съответните военни и граждански висши училища в страната.

Чл. 121. (1) Обучението на цивилни служители в курсове за придобиване и повишаване на квалификацията се утвърждава от министъра на отбраната в ежегоден план.

(2) Зачисляването на цивилните служители в курсове за придобиване и повишаване на квалификацията в съответствие с утвърдения план се извършва от министъра на отбраната или от оправомощено от него длъжностно лице по предложение на ръководителя на организационната структура, финансираща обучението.

Чл. 122. (1) На задължително обучение подлежат постъпилите за първи път на държавна служба, както и назначените за първи път на ръководна длъжност цивилни служители. Министърът на отбраната е длъжен да осигури обучението им в едногодишен срок от встъпването им длъжност.

(2) Цивилните служители по служебни правоотношения подлежат на специализирано обучение.

Чл. 123. Условията и редът за обучение на цивилни служители в курсове за придобиване и повишаване на квалификация се определят с акта по чл. 117, ал. 2.

Чл. 124. Правата и задълженията на цивилните служители и организацията на обучението във военните академии и висшите военни училища се определят с правилниците за устройството и дейността им.

Раздел XI

Условия и ред за награждаване на военнослужещите и цивилните служители

Чл. 125. Военнослужещите могат да бъдат награждавани с награди и отличия за високи постижения в службата и за заслуги към отбраната от министъра на отбраната или от оправомощени от него длъжностни лица.

Чл. 126. Военнослужещите могат да бъдат награждавани със следните награди и отличия:

1. обявяване на благодарност;
2. грамота;
3. парична награда;

4. предметна награда;
5. хладно оръжие;
6. поименно лично оръжие;
7. наградни знаци.

Чл. 127. (1) Наградите са индивидуални и колективни.

(2) Видът на наградата се определя съобразно конкретния личен или колективен принос за изпълнението на служебните задължения и от значимостта на постигнатите крайни резултати.

(3) Не може да бъде награждаван военнослужещ за времето на изтърпяване на дисциплинарно наказание по чл. 244, т. 4, 5 и 6 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България.

Чл. 128. (1) С парична награда по чл. 126, т. 3 могат да награждават:

1. министърът на отбраната - до две основни месечни възнаграждения за индивидуални награди и до 4 основни месечни възнаграждения за колективни награди;

2. оправомощените от министъра на отбраната длъжностни лица - до едно основно месечно възнаграждение за индивидуални награди и до две основни месечни възнаграждения за колективни награди.

(2) Министърът на отбраната и оправомощените от него длъжностни лица могат да награждават и с предметни награди на стойност до посочените в ал. 1 размери.

Чл. 129. (1) За особени заслуги към отбраната военнослужещите могат да бъдат награждавани от министъра на отбраната с поименно лично оръжие, което не се облага с данък.

(2) Предложенията за награждаване се правят по команден ред.

Чл. 130. Най-високата професионална награда в Министерството на отбраната, в структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и в Българската армия е "Награден знак", който се връчва от министъра на отбраната.

Чл. 131. Предложенията за награждаване с наградите по чл. 126, т. 3 - 5 се представят по команден ред в съответната структура по управление на човешките ресурси (по личния състав) не по-късно от 30 дни преди датата на награждаване.

Чл. 132. За високи постижения в работата цивилните служители в Министерството на отбраната, в структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и в Българската армия могат да бъдат награждавани с отличия и с награди от министъра на отбраната или от оправомощено от него длъжностно лице.

Чл. 133. Цивилните служители могат да бъдат награждавани със:

1. грамота;
2. парична награда;
3. предметна награда;
4. наградни знаци.

Чл. 134. (1) В рамките на утвърдените средства за награди по бюджета на Министерството на отбраната с парични награди могат да награждават:

1. министърът на отбраната - до две основни месечни възнаграждения - за цивилните служители в Министерството на отбраната, в структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и в Българската армия;

2. оправомощените от министъра на отбраната длъжностни лица - до едно основно месечно възнаграждение за цивилните служители от подчинената структура или военно формиране.

(2) Длъжностните лица по ал. 1 могат да награждават и с предметни награди на стойност до посочените в ал. 1 размери.

Чл. 135. (1) Пенсионирани военнослужещи, ветераните от войните и военноинвалидите могат да бъдат награждавани от министъра на отбраната или от оправомощени от него длъжностни лица със следните награди и отличия:

1. грамота;
2. предметна награда;
3. хладно оръжие;
4. награден знак.

(2) Предложенията за награждаване по ал. 1 се изготвят от съответната структура по управление на човешките ресурси (по личния състав).

(3) Лицата по ал. 1 могат да бъдат награждавани по повод кръгли годишнини, национални и официални празници и празнични дни за военнослужещите.

Раздел XII

Дисциплинарна отговорност на военнослужещите. Ред за провеждане на дисциплинарно производство

Чл. 136. (1) За нарушение на военната дисциплина военнослужещите се наказват с предвидените в Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България дисциплинарни наказания.

(2) Дисциплинарната отговорност е лична.

Чл. 137. (1) Дисциплинарното наказание "забележка", "мъмрене" и "строго мъмрене" се налага от преките командири (началници).

(2) Дисциплинарното наказание "понижаване на военното звание с една степен за срок от 6 месеца до една година" се налага от длъжностните лица, имащи правата да присвояват съответното военно звание.

(3) Дисциплинарното наказание "предупреждение за понижаване на военното звание с една степен за срок от 6 месеца до една година" се налага от длъжностните лица по ал. 2 или от длъжностните лица с една степен по-ниска.

(4) Дисциплинарното наказание "уволнение" се налага от длъжностните лица, които имат право да прекратяват договора за военна служба и да освобождават от военна служба.

(5) Дисциплинарното наказание "предупреждение за уволнение" се налага от длъжностните лица по ал. 4 или от длъжностни лица с една степен по-ниска.

(6) Когато длъжностно лице по ал. 1 - 5 няма право да издава писмена заповед, то изготвя предложение за налагане на дисциплинарно наказание по команден ред.

(7) Преките командири (началници) и ръководители на съответните структури могат да налагат и дисциплинарни наказания, които са в правомощията на подчинените им длъжностни лица.

(8) Началникът на отбраната може да налага дисциплинарни наказания по чл. 244 от

Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България на военнослужещите от Щаба на отбраната и Българската армия с изключение на дисциплинарното наказание "уволнение" за офицерите.

(9) Министърът на отбраната може да налага на военнослужещите всички дисциплинарни наказания по чл. 244 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България.

Чл. 138. Дисциплинарното наказание "понижаване на военното звание с една степен за срок от 6 месеца до една година" не се налага на военнослужещи, притежаващи военно звание "лейтенант", "офицерски кандидат - 1-ви клас", "младши сержант" ("старшина II степен") или "редник - 1-ви клас" ("матрос - 1-ви клас").

Чл. 139. (1) При определяне на дисциплинарното наказание се вземат предвид тежестта на нарушението, обстоятелствата, при които е извършено, и поведението на военнослужещия до извършване на нарушението.

(2) Дисциплинарното нарушение се смята за установено от момента на узнаването му от дисциплинарнонаказващия орган.

Чл. 140. Дисциплинарното наказание "уволнение" се налага задължително в случаите по чл. 245 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България.

Чл. 141. Основание за назначаване на служебна проверка извън случаите по чл. 246, ал. 2 и 3 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България може да бъдат:

1. сигнали до министъра на отбраната от държавни органи, организации, длъжностни лица и граждани;

2. публикации и предавания в средствата за масово осведомяване;

3. рапорти, докладни записки и донесения за констатирани инциденти и нарушения от длъжностни лица и цивилни служители от Министерството на отбраната, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и Българската армия;

4. непосредствено разкриване.

Чл. 142. (1) Служебна проверка се назначава с писмена заповед на министъра на отбраната, на прекия командир (началник) или ръководител на съответната структура.

(2) Когато прекият командир (началник) няма право да издава писмени заповеди, той изготвя предложение, което изпраща по команден ред до командира (началника), който има право да издава писмени заповеди.

(3) Служебната проверка се извършва от назначена комисия. За председател на комисията за извършване на служебната проверка се назначава военнослужещ с военно звание, равно или по-високо от това на нарушителя.

Чл. 143. (1) За дейността си комисията изготвя протокол, който съдържа:

1. данни, които конкретизират нарушителя на военната дисциплина;

2. описание на нарушението (деяние, действие или бездействие, време, място и начин на извършване);

3. вредни последици и причинна връзка с нарушението;

4. данни за вината на нарушителя за извършване на конкретното нарушение;

5. причини и условия, довели до извършване на нарушението;

6. предложение за търсене на дисциплинарна отговорност, както и за вида на дисциплинарното наказание.

(2) Към протокола по ал. 1 се прилагат всички събрани доказателства и писмени

обяснения.

Чл. 144. (1) В срок до 5 работни дни от получаване на протокола по чл. 143, ал. 1 длъжностното лице по чл. 142, ал. 1 и 2, назначило служебната проверка, или оправомощено от него лице провежда беседа с нарушителя, на която:

1. запознава военнослужещия със събраните доказателства, които дават основание за налагане на дисциплинарно наказание;

2. изслушва военнослужещия или приема писмените му обяснения.

(2) В беседата по ал. 1 вземат участие председателят или членове на комисията за извършване на служебната проверка. За беседата се съставя протокол, който се подписва от участвалите лица.

(3) Отказът на нарушителя да даде писмени обяснения или да подпише протокола от беседата се удостоверява с подписите на двама военнослужещи.

(4) Писмените обяснения на военнослужещия се прилагат към протокола.

Чл. 145. (1) Командирът (началникът), назначил служебната проверка, прави преценка на събраните доказателства и на обстоятелствата, при които е извършено нарушението, както и на направеното предложение за наказание.

(2) Тежестта на нарушението се определя с оглед значимостта на неизпълненото задължение и степента на неизпълнението.

(3) Настъпилите последици се определят в зависимост от резултатите от извършеното дисциплинарно нарушение.

(4) Обстоятелствата, при които е извършено дисциплинарното нарушение, обхващат фактическата обстановка, при която е извършено нарушението, като се отчитат причините и предпоставките, довели или способствали за неговото извършване.

(5) Степента на вината се определя от това, дали дисциплинарното нарушение е извършено умишлено, или по непредпазливост.

Чл. 146. (1) В случаите, когато определеното дисциплинарно наказание е в правомощията на командира (началника), той издава заповед, с която налага дисциплинарно наказание в установените в чл. 249 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България срокове.

(2) В случаите, когато командирът (началникът) прецени, че за извършеното дисциплинарно нарушение е необходимо да се наложи дисциплинарно наказание, което не е в неговите правомощия, не по-късно от 5 дни след приключването на служебната проверка той изготвя предложение за дисциплинарно наказание, което изпраща по команден ред до компетентните длъжностни лица по чл. 137.

Чл. 147. (1) Предложението за вида на наказанието по чл. 146, ал. 2 не обвързва длъжностното лице, в чиито правомощия е налагането на наказанието. То има право на преценка за вида на наказанието съобразно данните, които се съдържат в преписката.

(2) В случай че предложеното дисциплинарно наказание е в правомощията на длъжностното лице, то е длъжно да издаде заповед за дисциплинарно наказание в 10-дневен срок от получаване на предложението. В този срок то може да извърши и допълнителна служебна проверка, ако прецени, че това е необходимо.

(3) Предложението по ал. 1 не може да се задържа от командна инстанция повече от 5 дни.

Чл. 148. (1) Дисциплинарното наказание се налага с мотивирана писмена заповед, в която се посочват извършителят, мястото, времето и обстоятелствата, при които е извършено

нарушението, доказателствата, въз основа на които е установено нарушението, правното основание и наказанието, което се налага, срокът на наказанието, срокът и редът за обжалване на заповедта.

(2) Мотивите представляват описание на фактичката обстановка, разпоредбите и задълженията, които са нарушени, и настъпилите вредни последици.

(3) Екземпляр (копие) от заповедта за налагане на дисциплинарно наказание се изпраща във формирането, където служи военнослужещият.

(4) В случай че заповедта за налагане на дисциплинарно наказание е издадена от по-старши командир (началник), екземпляр (копие) от заповедта се изпраща и на командира (началника), назначил служебната проверка.

Чл. 149. (1) Ръководителят на структурата по личния състав във формирането, където служи нарушителят, връчва заверено копие от заповедта за дисциплинарното наказание срещу подпис, като отбелязва датата и часа на връчване.

(2) При отказ военнослужещият да се запознае със заповедта срещу подпис тя му се обявява в присъствието на двама военнослужещи, което се удостоверява с подписите им.

(3) При невъзможност заповедта за налагане на дисциплинарно наказание да бъде връчена лично на военнослужещия командирът (началникът) я изпраща с препоръчано писмо с обратна разписка.

(4) Заповедта за налагане на дисциплинарно наказание подлежи на изпълнение от деня на връчването ѝ на военнослужещия или от деня на нейното получаване, когато е изпратена с препоръчано писмо с обратна разписка.

Чл. 150. (1) При налагане на дисциплинарно наказание "понижаване на военното звание с една степен за срок от 6 месеца до една година" военнослужещият остава на заеманата длъжност и получава заплата за най-високата степен за по-ниското военно звание от притежаваното военно звание.

(2) За срока на изтърпяване на наказанието военнослужещият носи отличителни знаци за военното звание, в което е понижен.

(3) Срокът за изтърпяване на наказанието не се признава за срок за престояване в звание.

(4) След изтичането на срока на наложеното наказание по ал. 1 военнослужещият възстановява правата си за военното звание, притежавани до налагане на наказанието.

Чл. 151. За срока на изтърпяване на дисциплинарните наказания "предупреждение за понижаване на военното звание с една степен за срок от 6 месеца до една година", "понижаване на военното звание с една степен за срок от 6 месеца до една година" и "предупреждение за уволнение" военнослужещият не може да бъде:

1. назначаван на по-висока длъжност;

2. повишаван във военно звание;

3. награждаван за годишни резултати;

4. изпращан на курс за квалификация за заемане на по-висока длъжност;

5. допускан до кандидатстване за обучение във военна академия или висше военно училище или в генералщабен, стратегически курс или курс по мениджмънт на отбраната;

6. допускан до кандидатстване за обучение в граждански или висшите военни училища за обучение по гражданска специалност;

7. допускан до кандидатстване в докторантура.

Раздел XIII

Заличаване на дисциплинарните наказания

Чл. 152. (1) Дисциплинарните наказания "забележка", "мъмрене" и "строго мъмрене" се заличават след изтичане на 6 месеца от датата на налагане на наказанието.

(2) Дисциплинарното наказание "предупреждение за уволнение" се заличава след изтичане на една година от датата на налагане на наказанието.

(3) Дисциплинарните наказания "предупреждение за понижаване на военното звание с една степен за срок от 6 месеца до една година" и "понижаване на военното звание с една степен за срок от 6 месеца до една година" се заличават с изтичането на срока на наказанието.

(4) Заличаването на дисциплинарните наказания се отразява в картоната за награди, отличия и наказания на военнослужещия и има действие занапред.

Чл. 153. (1) Командирът (началникът) или ръководителят на съответната структура може да заличи предсрочно наложено дисциплинарно наказание, когато са изтекли две трети от срока на наложеното наказание, за показани високи резултати от военнослужещия при изпълнение на военната служба и видимо наказанието е изпълнило своята положителна роля.

(2) Дисциплинарното наказание се заличава предсрочно с писмена заповед на командира (началника), наложил наказанието, което се отразява в картоната за награди, отличия и наказания на военнослужещия.

(3) Заличаването има действие занапред.

Раздел XIV

Ред за съхраняване и ползване на служебните дела на военнослужещите

Чл. 154. В Министерството на отбраната, в структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и в Българската армия се изготвят и водят служебни дела за военнослужещите.

Чл. 155. Служебното дело на военнослужещия съдържа:

1. първи раздел:

а) автобиография;

б) копия или заверени преписи от дипломи за завършено образование;

в) копия или заверени преписи от дипломи за научни степени;

г) копия на свидетелства и удостоверения за участие в квалификационни курсове у нас и в чужбина;

д) копия на свидетелства и удостоверения за владене на чужди езици;

е) копия на документи за трудов стаж преди приемане на военна служба;

ж) копия на разрешения за достъп до класифицирана информация;

з) екземпляр на договора за военна служба;

и) екземпляри на допълнителни споразумения към договора за военна служба, удостоверения, сертификати и декларации;

2. втори раздел:

а) служебни характеристики;

- б) атестации;
- в) служебен картон за награди, отличия и наказания;

3. трети раздел:

- а) азбучна служебна карта (АСК);
- б) снимка в цял ръст; след всяко ново военно звание се добавя нова снимка;
- в) картон за ползване на служебното дело или на документи от него;
- г) писмено съгласие от военнослужещия за предоставяне и обработване на данни;
- д) опис на служебното дело.

Чл. 156. (1) Служебното дело на военнослужещия се изготвя от структурата по управление на човешките ресурси (по личния състав) при приемането му на военна служба.

(2) Служебното дело получава уникален инвентарен номер от Регистъра за отчитане на служебните дела.

(3) Служебното дело се завежда в книга за отчитане на служебните дела.

(4) Редът за изготвяне на Регистър за отчитане на служебните дела и начинът на определяне на уникалните инвентарни номера на служебните дела се определя с акт на министъра на отбраната.

Чл. 157. (1) Книгата за отчитане на служебните дела се води общо за всички военнослужещи, като се разделя на офицери, офицерски кандидати, сержанти и войници.

(2) Книгата по ал. 1 се извежда в регистратурата на военното формирование.

Чл. 158. (1) За всеки военнослужещ се води само едно служебно дело, което се съхранява във военното формирование или в съответната структура, в която той служи.

(2) В структурата по управление на човешките ресурси в Министерството на отбраната се изготвят и водят азбучни служебни карти на офицерите от Министерството на отбраната, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и Българската армия.

(3) Служебните дела на командирите (началниците) на военни формирования се съхраняват и водят в съответната старша командна инстанция.

(4) Служебните дела по ал. 1, 2 и 3 се съхраняват по реда за съхранение на документите, съдържащи лични данни по Закона за защита на личните данни.

Чл. 159. (1) Съставянето и актуализирането на служебните дела се извършват от определените за това длъжностни лица от структурите по личния състав.

(2) Основание за изменения и допълнения в служебното дело са:

- 1. промени във военното звание, образованието и квалификацията на военнослужещия;
- 2. документи, издадени от съда или от органите на централната и териториалната администрация, относно семейното положение;
- 3. заповед на съответния командир (началник) - ръководител на военнослужещия, с която се обявява промяната на фамилия, име и презиме.

(3) Военнослужещите представят документи по ал. 2 в структурата по управление на човешките ресурси (по личния състав) в 14-дневен срок от издаването им.

(4) За всяко изменение в служебното дело длъжностното лице, което го е нанесло, се подписва, като посочва документите, въз основа на които е нанесена поправката, и прилага копие от тях.

Чл. 160. (1) При прекратяване на договора за военна служба и освобождаване от военна служба служебното дело на военнослужещия се съхранява във военното формирование до 3 години с копие на АСК.

(2) Азбучните служебни карти на военнослужещите по ал. 1 (оригинал) с приложени копия на разрешенията за достъп до класифицирана информация се изпращат във военното окръжие по постоянен адрес на военнослужещия.

(3) След изтичането на срока по ал. 1 в съответния архив от служебните дела на военнослужещите се изпращат следните документи:

1. автобиография;
2. копие на АСК;
3. служебен картон за награди, отличия и наказания;
4. последна атестация.

(4) При освобождаване от военна служба на офицери със звание "полковник" ("капитан I ранг") и по-високи копие от служебното дело се изпраща в структурата по управление на човешките ресурси на министъра на отбраната.

(5) След навършване на пределна възраст за отчет в мобилизационния резерв АСК се изпращат от военните окръжия в съответния архив.

Чл. 161. Достъп до служебните дела се предоставя при условията и по реда на Закона за защита на личните данни.

Чл. 162. (1) Военнослужещият има право на достъп до служебното си дело.

(2) При освобождаване от военна служба военнослужещият има право да получи заверено копие от служебното си дело с изключение на документите, представляващи класифицирана информация.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на правилника:

1. "Пълна ликвидация" е закриване на структура на Министерството на отбраната, на структура на пряко подчинение на министъра на отбраната или на структура (военно формирование) от Българската армия с акт на министъра на отбраната въз основа на акт на Министерския съвет.

2. "Частична ликвидация" е закриване на част от структура на Министерството на отбраната, на част от структура на пряко подчинение на министъра на отбраната или на част от структура (военно формирование) от Българската армия с акт на министъра на отбраната въз основа на акт на Министерския съвет.

3. Организационно-щатните промени се извършват със заповед на министъра на отбраната в изпълнение на акт на Министерския съвет, в резултат на което се извършват промени в утвърдените длъжностни разписания на отделните военни формирования и съответни структури.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. Правилникът се приема на основание § 45, ал. 1 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България във връзка с § 154, ал. 1 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България (ДВ, бр. 16 от 2010 г.).

§ 3. До 31 декември 2012 г. офицерите от кариерно поле "командно" могат да заемат длъжности, изискващи военно звание "майор" ("капитан III ранг"), без да са придобили

образователно-квалификационна степен "магистър" по специалности от професионално направление "Военно дело" във военни академии.

§ 4. До 31 декември 2012 г. офицерите със звание "подполковник" ("капитан II ранг") от кариерни полета "логистично и инженерно-техническо", "комуникационно-информационно" и "административно" могат да заемат длъжности, изискващи военно звание "подполковник" ("капитан II ранг"), без да са придобили образователно-квалификационна степен "магистър" по специалности от професионално направление "Военно дело" или "Национална сигурност" във военни академии.

§ 5. До 31 декември 2012 г. офицерите, които притежават военно звание "полковник" ("капитан I ранг"), могат да заемат длъжности, изискващи военно звание "полковник" ("капитан I ранг"), без да са завършили стратегически курс (висш щабен курс) или курс по мениджмънт на отбраната.

§ 6. Офицерите от кариерни полета "логистично и инженерно-техническо", "комуникационно-информационно" и "административно", завършили до 1 септември 2010 г. стратегически курс (висш щабен курс или щабен курс) във военни академии в страната и в чужбина, могат да се повишават в офицерско звание "полковник" ("капитан I ранг") и да заемат длъжности, изискващи военно звание "полковник" ("капитан I ранг"), ако са придобили образователно-квалификационна степен "магистър" по специалности от професионално направление "Военно дело" или "Национална сигурност" във военни академии или приравнени на тях специалности, придобити във висши училища и колежи в чужбина, и са налице изискванията на чл. 21.

§ 7. До 31 декември 2012 г. на длъжности, изискващи по длъжностно разписание военно звание "младши сержант" или "сержант", могат да се назначават войници, притежаващи военно звание "ефрейтор".

§ 8. На войниците, които към датата на влизане в сила на този правилник са завършили обучение в I и II сержантски модул във висше военно училище, може да им бъде присвоено военно звание "младши сержант" и да бъдат назначавани и преназначавани на длъжности, изискващи младши сержантски военни звания.

§ 9. До 31 декември 2012 г. в рамките на определените квоти от личен състав по звания за съответните структури длъжностите за военнослужещи могат да се заемат съответно:

1. длъжностите, изискващи по длъжностно разписание звание "младши сержант" - и от военнослужещи със звание "сержант";

2. длъжностите, изискващи по длъжностно разписание звание "сержант" - и от военнослужещи със звание "старши сержант";

3. длъжностите, изискващи по длъжностно разписание звание "старши сержант" - и от военнослужещи със звание "старшина";

4. длъжностите, изискващи по длъжностно разписание звание "старшина" - и от военнослужещи със звание "офицерски кандидат 1-ви клас".

§ 10. (1) Условието и редът за приемане на военна служба, за сключване, изменение и прекратяване на договорите за военна служба и за освобождаването от военна служба на служителите в Националната служба за охрана и в Националната разузнавателна служба се определят с актове на техните ръководители.

(2) Присвояването, повишаването и понижаването във военно звание, кариерното развитие и изпълнението на службата, назначаването, преназначаването и освобождаването от длъжност, максималният и минималният срок за престояване във военно звание и в длъжност на служителите от Националната служба за охрана и от Националната разузнавателна служба се извършват при условия и по ред, определени с актове на

ръководителите на тези ведомства.

(3) Дисциплинарните наказания на военнослужещите от Националната служба за охрана и от Националната разузнавателна служба се налагат от ръководителите на тези ведомства или от оправомощени от тях длъжностни лица.

(4) Началната военна подготовка, професионалната подготовка, обучението, квалификацията и награждаването на служителите от Националната служба за охрана и от Националната разузнавателна служба се извършват при условия и по ред, определени с актове на ръководителите на тези ведомства.

(5) Съдържанието на служебното дело на военнослужещите в Националната служба за охрана и в Националната разузнавателна служба се определя с актове на ръководителите на тези ведомства.